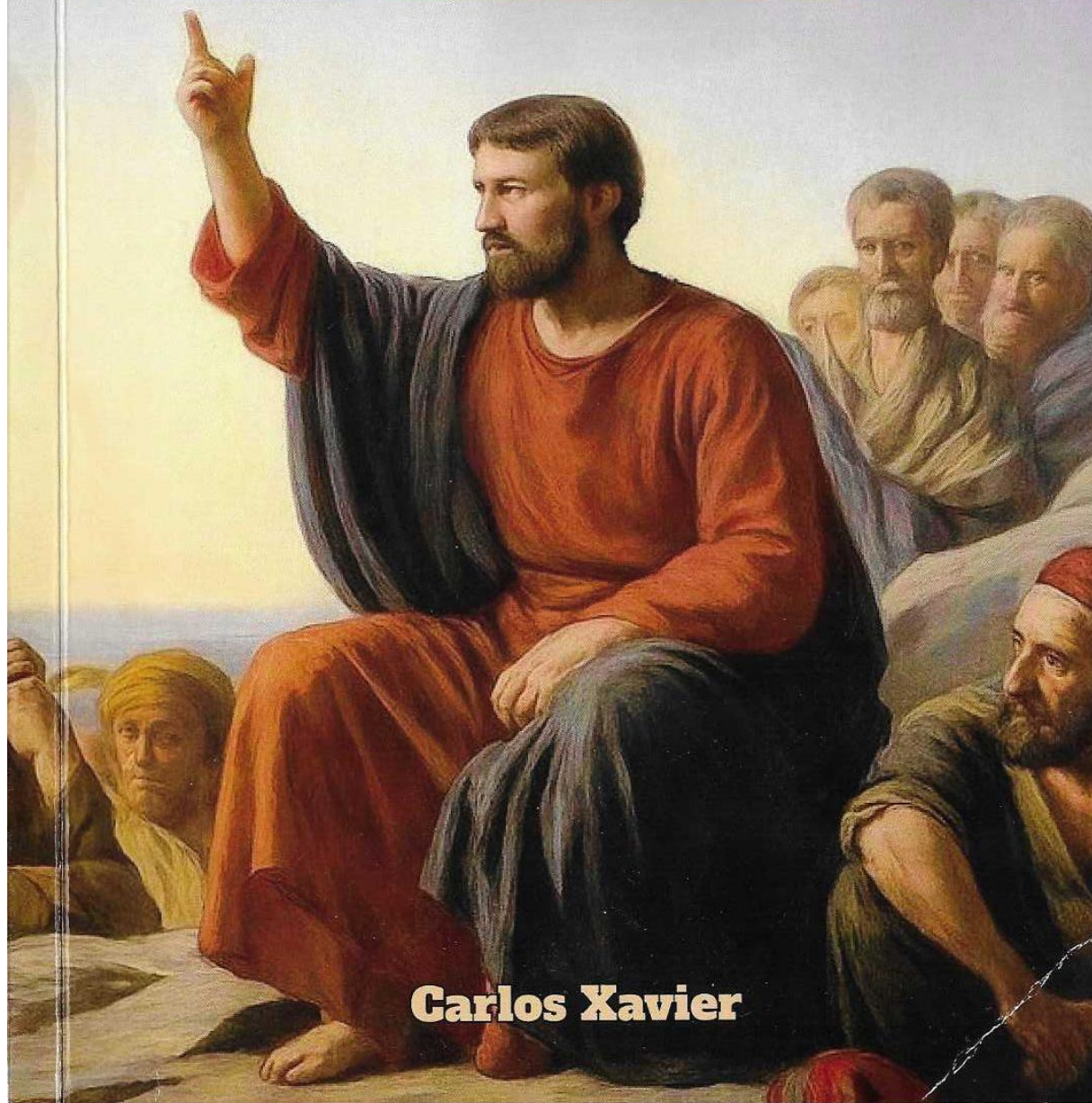

Ježíš praktikoval to, co kázal

Mesiášův zákon Nové smlouvy

Carlos Xavier

Jesus Practiced What He Preached

The New Covenant Law
of Messiah

Carlos Xavier

Jesuspracticedwhathepreached.com

Restoration Fellowship

Ježíš praktikoval to, co kázal

Mesiášův
zákon nové smlouvy

přeložil Adolf Točík, 2026

Když Ježíš uviděl zástupy, vystoupil na horu, otevřel ústa a začal je učit: „Slyšeli jste, že bylo řečeno našim předkům... **Ale já vám říkám...**“ (Matouš 5).

„Proč mi říkáte ‚pane, ane‘, ale **nečiníte to, co říkám?**“ (Lukáš 6:46).

Obsah

Předmluva, <i>Anthony Buzzard</i>	2	Kapitola 4: Protože to řekl Bůh	12
Poděkování	2	Proč se zákon změnil?	12
Kapitola 1: Ježíš, služebník nové smlouvy	3	Kapitola 5: Obřizka pohanů a dodržování zákona	14
Ježíš reformoval judaismus	3	Církevní rada ve Skutcích	15
Ježíš nebyl pod starou smlouvou	3	Pavel a zákon	15
Slova nové smlouvy	4	Které skutky?	16
Nové víno versus staré měchy	5	Kapitola 6: Diskutované texty	17
Diplomacie Ježíše a Pavla	5	Kapitola 7: Další otázky	22
Kapitola 2: Zákon Mesiáše	7	1. Dal Bůh Noemovi zákony o jídle?	22
O sabatu	7	2. Je neděle přesunutým sabatem?	23
Ježíš nebyl učedníkem Mojžíšem	8	3. Proč je Sabbaton v množném čísle v Koloským 2:16?	24
O potravinových zákonech	9	Kapitola 8: Doslov	25
O milování svých nepřátel	9	Příloha 1: Víra Ježíše, <i>Greg Deuble</i>	25
Kapitola 3: Nový zákonodárce	11	Příloha 2: Mojžíšův zákon, <i>Matt Sacra</i>	27
Nový exodus	11	Rejstřík Písma	29
Přejít na náš skutečný Pesach	12		

Předmluva

Anthony Buzzard

Systematický zmatek sužuje studium Bible o Ježíši a jeho učení. Široce, avšak mylně, se věří, že Ježíš musel dokonale dodržovat Mojžíšův zákon, zatímco zároveň nějakým způsobem prosazoval novou smlouvu! Taková teorie zpochybňuje Ježíšovu poctivost a integritu..

V této knize Carlos vrhá tolik potřebné světlo na tento iracionální, ale přijímaný názor, že Ježíš učil jednu věc, zatímco sám žil podle jiné. Nechte se inspirovat poznáním, že Ježíšovo kázání a praxe byly zcela v souladu. Skutečností je, že Ježíš byl záměrně a vědomě služebníkem a vykladačem nové smlouvy, a tak poskytoval dokonalý vzor – slovy i činy – všem, kteří tvrdili, že ho následují.

Je zcela zřejmé, že Ježíš nebyl hříšník a dokonale dodržoval zákon, ale otázka zní: Který zákon? Odpověď zní: Zákon Mesiáše, nikoli zákon Mojžíšův!

Lukáš 16:16 označuje paradigmatický posun od Staré smlouvy k Nové smlouvě:

„Zákon a proroci byli až do Jana; od té doby se káže evangelium o Božím království a všichni jsou naléhavě vyzýváni, aby do něj vstoupili.“

Slova Ježíše o Nové smlouvě jsou shrnuta v jediném evangeliu, které Ježíš kázal, a v celém Novém zákoně. Je to evangelium o přicházejícím Božím království a

jeho „začátek“ je výslovně popsán v **Markovi 1:1,14,15** a **Hebrejcům 2:3**.

Autoři Nového zákona jakoby předvíдали toto politováníhodné zmatení ohledně toho, kým Ježíš byl a co učil. Pavel a Jan vydali následující důrazné varování:

„Kdo nesouhlasí s uzdravujícími slovy, totiž s učením našeho Pána Ježíše Krista, dejte si pozor...“ (1 **Tim 6:3**).

„Kdo nezůstává v učení Mesiáše, nemá Boha. Kdo zůstává v učení Ježíše, má Otce i Syna“ (2. **Jan 9**).

Toto evangelium je nepochybně tím, co Pavel kázal Židům i pohanům v celé knize **Skutků (14:22; 19:8; 20:24-25; 28:23, 30-31)**. Evangelium království má podle Hebreům 2:3 svůj počátek v učení Ježíše. Nelze tedy hovořit o křesťanském evangeliu, aniž bychom se odvolávali na jeho jasnou definici – evangelium o Božím království.

Smrt a vzkříšení Ježíše jsou ovšem součástí pravého evangelia, které nám říká, od čeho jsme spaseni, ale veřejnost nebyla informována o tom, k čemu jsme spaseni, totiž abychom spolu s Ježíšem spravovali svět v budoucím království (1 **Kor 6:2; Zj 5:10**).

Tato kniha vám pomůže pochopit jednoduchou pravdu o Ježíšových slovech a skutcích a o tom, čemu musíte věřit a co musíte praktikovat, abyste se stali biblickými křesťany.

Poděkování

„Dva lidé jsou lepší než jeden, protože mohou ze své práce vytěžit více. Pokud jeden z nich upadne, druhý mu pomůže vstát, ale běda tomu, kdo upadne a nemá nikoho, kdo by mu pomohl vstát.“

Kazatel 4:9-10

Tato práce by nebyla možná bez mé rodiny v Mesiáši, Ježíši. Rád bych poděkoval:

Anthonyemu a Barbaře, duchovním rodičům nejen pro mě, ale i pro mnoho dalších.

Mé ženě Sarah za její neochvějnou věrnost a lásku k pravdě..

Brianovi, Gregovi, Karlovi, Mattovi, Robynovi a Tracy za jejich příspěvky k této knize.

Přítel je vždy loajální a bratr je od narození připraven pomoci v nouzi..”

Příslaví 17:17

Kapitola 1: Ježíš, služebník nové smlouvy

Mnoho křesťanů věří, že během svého pozemského působení byl Ježíš pod Starou smlouvou a dodržoval Mojžíšovu Tóru. Myslíte si, že dodržoval Mojžíšův zákon a pak zemřel, abychom ho my nemuseli dodržovat. (Neptají se však: Opravdu následujeme Ježíše, pokud neděláme to, co dělal on?) Tento populární názor dobře shrnují tyto dvě citace:

Ježíš „učil lidi, aby dodržovali Zákon (Matouš 22:35-40; Marek 1:44), a sám Zákon dodržoval (Jan 8:46; 1. Petr 2:22).“¹

„Kristus dodržoval zákon dokonale.“²

Tato kniha je přehodnocením těchto širší sdílených (křesťanských i nekřesťanských) přesvědčení o Ježíši. Tvrdím, že Ježíš nebyl podroben Mojžíšovu zákonu. Naopak, byl služebníkem Nové smlouvy a žil podle toho, co kázal! Proto učil a dodržoval svůj vlastní zákon – zákon Mesiáše, nikoli Mojžíšův zákon.

Jako Boží Mesiáš byl Ježíš větší než všichni patriarchové, králové a proroci, včetně Mojžíše. Nebyl tedy vázán starozákonním Mojžíšovým zákonem, ale svým vlastním zákonem, který Pavel později nazývá "zákon Mesiáše" (1 Kor 9:21; Gal 6:2). Protože Ježíš byl větší než Mojžíš (Heb 3:3), Mojžíš nebyl jeho pánem a on nebyl pod Mojžíšovým zákonem.

Je důležité hned na začátku uvést, že tato kniha se zaměřuje na Ježíšovo působení, počínaje jeho křtem Janem Křtitelem. Nezabývám se Ježíšovým dětstvím ani jeho životem před začátkem jeho působení.

Od samého počátku kategoricky tvrdím, že Ježíš nebyl hříšník. Byl slíbeným Mesiášem, bezúhonným a bezhříšným Beránkem Božím. Otázkou je, který zákon dodržoval – Mojžíšův zákon nebo zákon Mesiáše?

Ježíš reformoval judaismus

Ježíš se narodil a byl poslán (tj. pověřen Bohem) nejen proto, aby opakoval to, co řekl Mojžíš, ale aby reformoval to, co Mojžíš řekl. To byla koneckonců role slíbeného židovského Mesiáše, syna Davidova,

podle Starého zákona a starověkých rabínů.

Ježíš je Božím "zákonodárcem" Nové smlouvy, o kterém bylo předpovězeno již v **Genesis 49:10**, když Jákob požehnal svým synům tímto proroctvím: "Žezlo neodejde od Judy, ani zákonodárce od jeho nohou" (KJV). Hebrejské slovo přeložené v *King James Version* jako "zákonodárce" se ve většině moderních překladů objevuje jako "žezlo vládce". Stará KJV nejlépe vystihuje smysl toho, kdo přináší nový zákon (viz **Ž 60:7**, kde Bůh nazývá kmen Judy "Můj zákonodárce").

Jeremjáš 31 a **Ezechiel 36:24-30** popisují, jak Bůh jednoho dne uzavře "novou smlouvu". Všimněte si, že toto proroctví se částečně naplnilo učením, životem a smrtí Ježíše. Ještě se však musí naplnit zcela pro zbytek izraelského národa, až přijme Ježíše jako svého Mesiáše. Je také jasné, že proroctví týkající se obnovy ostatních národů a všeobecného poznání Boha (**Ž 2; Iz 19; Zach 14**) se naplní až při parousii, druhém příchodu Ježíše (viz Pavlovo učení o „novém olivovníku“ v **Řím 9–11**).

V židovském komentáři k Levitiku od rabína *ben Kahanaha* čteme: "Svatý, požehnaný buď, řekl: Nová Tóra vzejde ode mne."

Další starověká židovská kompilace nazvaná *Yalkut Shimoni* ve svém komentáři k Izaiášovi prohlásila, že "nová Tóra" bude dána "skrze Mesiáše".

Ježíš nebyl pod Starou smlouvou

Ježíš výslovně změnil Mojžíšův zákon v mnoha bodech.:

1. Šest „antitezí“ v **Matoušovi 5** – „slyšeli jste, že bylo řečeno... ale já vám říkám“ – posouvá Mojžíšův zákon na novou, vyšší úroveň. Například: „Slyšeli jste, že bylo řečeno: ‚Miluj svého bližního a nenávid svého nepřítel. Ale já vám říkám: Milujte své nepřátele a modlete se za ty, kteří vás pronásledují“ (**Matouš 5:43-44**). Všimněte si, že Ježíš rozhodně neopakoval pouze Zákon Staré smlouvy!³

¹ <https://www.gotquestions.org/abolish-fulfill-law.html>

² <https://learn.ligonier.org/articles/that-the-scriptures-might-be-fulfilled>

³ Z Anthony Buzzard: "Jesus Was and Is the Mediator of the New Covenant, Not the Old!" ve *Focus on the Kingdom*, duben 2021, s. 4

2. Ježíš řekl, že Mojžíšův zákon o rozvodu má být změněn: To, co Mojžíš povolil „kvůli tvrdosti jejich srdcí“, již nebylo platné (**Matouš 19:3-9**). Ježíš v tomto ohledu záměrně nahradil Mojžíše.⁴

3. Ježíš nedodržel sobotu, když řekl Židům: „Můj Otec pracuje až do dnešního dne, a já také **pracuji**“ (**Jan 5:17**), nebo když poukázal na to, že ani v dobách Starého zákona nebyli kněží při práci v chrámu vázání přísným zákonem sabatu. „**Porušují sabbat a jsou bez viny**“ (**Matouš 12:5**). Tak učinil výjimky pravidlem pro své následovníky.

4. Ježíš změnil a zrušil zákony týkající se čistých a nečistých potravin (**Marek 7:14-19**). V **Markovi 7:15** říká: „Není nic mimo člověka [**jako například jídlo**], co by ho mohlo znečistit [morálně nebo duchovně], když do něj vstoupí“ (Amplified Bible). V důsledku toho Marek později píše, že Ježíš prohlásil „všechny potraviny za čisté“ (**Marek 7:19**).

5. Ježíš prohlásil, že on a jeho učedníci jsou „**osvobození**“ od chrámové daně (**Matouš 17:24-27**), i když to bylo výslovně přikázáno v Mojžíšově Zákoně (**Exodus 30:13-16**).

6. Mojžíšův Zákon vyžadoval půst alespoň jednou ročně (**Lev. 16:29; Num. 29:7-11**), ale Ježíš řekl svým učedníkům, aby se nepostili, dokud je s nimi (**Marek 2:18-22; Matouš 9:14-17**).

7. Mojžíšův Zákon zakazoval znečištění nemocnými nebo mrtvými lidmi (**Num. 5:1-4**), ale Ježíš s nimi často přicházel do styku (**Marek 5:39-41; 14:3; Lukáš 8:43-48**).⁵

Ačkoli tento seznam není vyčerpávající, ukazuje, že je zavádějící popisovat Ježíše jako „věrného Izraelitu pod Starou smlouvou“. Bible nám spíše říká, že Pán Ježíš byl „prostředníkem Nové smlouvy“, což je skutečnost jednoznačně uvedená v **Hebreům 8:6, 9:15 a 12:24**.

Slova Nové smlouvy

S mylným přesvědčením, že Ježíš dodržel Mojžíšův zákon, souvisí představa, že jeho smrt je Novou smlouvou. Je zřejmé, že jeho smrt Novou smlouvu ratifikovala, ale smlouva musí být tvořena slovy.

Nikdo by nepodepsal ani neratifikoval prázdny dokument! Všichni uznáváme, že Stará smlouva byla tvořena slovy:

„Mojžíš přišel a sdělil lidu všechna PÁNova slova a všechna rozhodnutí. Všichni lidé odpověděli jednohlasně: ‚Jsme ochotni plnit všechna slova, která PÁN řekl.‘ Mojžíš zapsal všechna PÁNova slova... Mojžíš vzal krev, pokropil jí lid a řekl: ‚Toto je krev smlouvy, kterou PÁN s vámi uzavřel podle všech těchto slov‘“ (**Ex 24:3-8**).

Kde tedy najdeme slova Nové smlouvy? V Ježíšových slovech! Slova Mesiáše, shrnutá v Evangelii o království, jsou Novou smlouvou, kterou poté stvrdil svou krví. Při své poslední večeři pasach Ježíš symbolicky stvrdil, tj. potvrdil, svou službu Nové smlouvy slovy::

„Toto je moje krev smlouvy.“ (**Mat. 26:28; Marek 14:24**).

„Tento kalich je nová smlouva v mé krvi, která se vylévá za mnohé.“ (**Lukáš 22:20**).

Ježíš jasně říká, že krev (jeho smrt) potvrzuje Novou smlouvu, a ne že jeho smrt sama o sobě je Novou smlouvou.

Později, v **Lukášovi 22:29**, Ježíš říká dvanácti apoštolům:

„**Uzavírám s vámi smlouvu**, stejně jako můj Otec **uzavřel smlouvu** se mnou, o **Království**, abyste mohli jíst a pít u mého stolu v mém Království a abyste seděli na trůnech a vládli dvanácti kmenům Izraele.“

Známý britský teolog a duchovní G.B. Caird správně uvedl:

„Slovo přeložené jako *jmenovat* [jinými] je ve skutečnosti slovesnou formou slova **smlouva**. Tak jako Bůh uzavřel smlouvu s Ježíšem a světil mu království do péče ... tak Ježíš uzavřel **smlouvu** s dvanácti apoštolů a skrze ně s budoucí církví... Oni budou vykonávat autoritu (soudit má zde svůj starozákonní význam vládnout).“

Dříve, v **Lukášovi 16:16**, Ježíš řekl::

„To, co bylo napsáno v Mojžíšově Zákoně a u proroků, platilo **až do Jana Křtitele**. Od té doby se hlásá evangelium o Božím království.“

⁴ Také Mojžíšův zákon povoloval a reguloval polygamii (Deut. 21:15-17; Ex. 21:10), ale Ježíš vyžaduje přísnou monogamii (Mat. 19:4-6).

⁵ Podobně Mojžíšův zákon vyžadoval trest smrti za cizoložství (Deut. 22:22), ale Ježíš místo toho nabízí milosrdenství (Jan 7).

Pointa je v tom, že Nová smlouva je definována kázáním evangelia o příchodu Božího království na zemi. A tato Nová smlouva začala službou Jana Křtitele a Ježíše, poslů smlouvy, jak bylo předpovězeno v **Malachiášovi 3**. Jsou to tedy jejich slova, která tvoří Novou smlouvu. To znamená, že Nová smlouva začala před Ježíšovou smrtí, navzdory tomu, co se obecně věří a učí!

Krev Ježíše, tj. jeho smrt, je ratifikací Nové smlouvy, protože „odpuštění přichází pouze skrze prolití krve“ (**Heb 9:22**). Autor listu Hebreům narážel na tento precedens Staré smlouvy v **Hebreům 9:18-21**. Současná anglická verze parafrázuje **Hebreům 9:22** takto: „Zákon říká, že téměř vše musí být pokropeno krví a žádné hříchy nemohou být odpuštěny, pokud není obětována krev.“

Nové víno versus staré vinné měchy

Lukáš 5:36 Nikdo neodtrhává kus látky z nového oděvu a nešije ho na starý. Kdyby to udělal, roztrhl by i nový oděv a záplata z nového by se nehodila ke starému. **37** A nikdo nelije nové víno do starých měchů. Kdyby to udělal, nové víno by roztrhlo měchy, víno by se vylilo a měchy by byly zničeny. **38** Nové víno se nalévá do nových měchů. **39** A nikdo, kdo pije staré víno, nechce nové, neboť říká: „*Staré je lepší*“ (Berean Study Bible).

Ryrie Study Bible tuto pasáž správně shrnuje: „Jde o to, že nové učení o Kristově milosti nelze obsáhnout ve starých formách Zákona (**Jan 1:17**).“

Ježíš potvrzuje, že staré a nové se k sobě nehodí (v. 36), tj. Stará a Nová smlouva nejsou stejné. A ve verši 39 Ježíš odkazuje na farizeje, kteří upřednostňují staré, protože to je vše, co znají, vše, s čím se cítí dobře. Ale Ježíš říká, že nové je lepší než staré!

Jak bezprostřední, tak širší kontext **Lukáše 5** ukazuje, že Ježíš hovoří o Tóře, Mojžíšově zákoně. Například v **Lukáši 5:12-26** si všimněte, že Ježíš porušuje židovské zákony o očistění tím, že se dotýká „nečistých“ lidí, aby je uzdravil. Ve verši 14 říká uzdravenému muži: „Jdi ke knězi a přines obětní dar, jak přikázal Mojžíš, **jako svědectví pro ně**“, tj. pro Židy dodržující Tóru.

V **Lukášovi 5:27-32** je Ježíš zobrazen,

jak porušuje židovské stravovací zákony tím, že jí s „hříšníky“. *Expositor's Bible Commentary* definuje toto slovo jako „lidi, kteří odmítají dodržovat Mojžíšův zákon“.

A v **Lukášovi 5:33-34** je Ježíš ukázán, jak porušuje židovské zákony týkající se půstu. (**Lev. 16:29; Zach. 8:19**).

Širší kontext v **Lukášovi 6:1-11** navíc ukazuje, že Ježíšovi učedníci porušovali sabat podle příkladu Davida a chrámových kněží. Porovnejte to s paralelním popisem v **Matoušovi 12:5**, kde Ježíš prohlašuje, že „**porušují** sabat, ale jsou **nevinní**“!

Pointa je v tom, že Ježíšovým posláním není pouze „opravit věci“ (tj. opravit nebo opakovat zákony Staré smlouvy), ale vytvořit zcela nový oděv (nový Zákon), který je radikálně odlišný a mnohem lepší než ten starý!

Opět, *Expositor's Bible Commentary* k Lukášovi 5:37-38 uvádí:

„Ježíšovo učení je jako kvasící víno, které má téměř přirozenou sílu a nelze jej udržet v rámci starého rigidního systému... Později Ježíš promluví o nové smlouvě (**Lukáš 22:20**), která je skutečně nová a není pouze vylepšeným rozšířením té staré.“

International Standard Bible Encyclopedia souhlasí:

„Ať už uřednictví vyžadovalo cokoli jiného, zjevně poskytovalo značné uvolnění z přísného [pečlivého, důsledného] dodržování zákona. Půst (**Marek 2:18-22**), dodržování sabatu (**2:23-3:6**), rozlišení mezi „čistým“ a „nečistým“ (7:1-23).. Konečnou normou již nejsou Mojžíšova přikázání, ale Pán a Jeho **slova** (8:38)“ (sv. 2, str. 175).

Matouš také jasně staví do kontrastu Mojžíšův zákon a nový, vylepšený, radikálně odlišný zákon Mesiáše, který najdeme v Mesiášových slovech:

„Vpravdě vám říkám: Dokud nepomine nebe a země, ani jedna čárka, ani jedna tečka z Zákona nepomine, dokud se všechno nesplní“ (**Matouš 5:18**, ESV).

„Nebe a země pominou, ale má slova nepomnou“ (**Matouš 24:35**, ESV).

Diplomacie Ježíše a Pavla

Slovo „diplomacie“ nejlépe řeší odvěkou debatu o vztahu Ježíše a později Pavla k Tóře, Mojžíšovu zákonu. Podle *Oxford dictionary* je diplomacie „profese, činnost

nebo dovednost v řízení mezinárodních vztahů, obvykle zástupci země v zahraničí“. To dokonale vystihuje Ježíše a Pavla. Oba byli zkušenými profesionály v „řízení mezinárodních vztahů“, tj. vztahů mezi Židy a pohany. Ježíš je hlavou Boží „země“, tj. králem přicházejícího království, a Pavel byl jeho pověřeným zástupcem, neboli *apostolos*.⁶ Není proto překvapivé, že jejich misijní práce mezi svými židovskými soukmenovci byla tak podobná.

Ježíš

V **Matoušovi 12** a **Markovi 2** Ježíš prohlašuje sebe a své následovníky za „pány sabatu“. Jinými slovy, jsme pány nebo vlastníky dne odpočinku, který byl původně stvořen pro lidi, a ne lidé pro sabat. Ježíš nyní učí, že křesťané mají svobodný výběr odpočívat nebo neodpočívat..

V **Matoušovi 8:4** Ježíš řekl uzdravenému malomocnému, aby se představil „knězi a přinesl dar, který prikazuje Mojžíš“. Proč? Aby dodržel literu Mojžíšova zákona? Ne, ale spíše „**jako svědectví jim**“, Židům (**Mat. 8:4**).

V **Matoušovi 15:1-6** nám Ježíš přikazuje ctít své rodiče podle Mojžíšova zákona v **Exodu 20:12** a **Deuteronomiu 5:16**. V **Lukášovi 14:26** však varuje, že pokud dáme přednost svým rodičům před ním, nemůžeme být ani křesťany!

V **Matoušovi 17:24-27** Ježíš říká svým apoštolům, aby zaplatili chrámovou daň předepsanou Tórou, i když jim právě řekl, že ji nemusí platit. Uvedl k tomu tento důvod: „Abychom je nepohoršili“, tedy Židy dodržující Tóru.

V **Matoušovi 23:3** Ježíš nabádá své posluchače, aby dělali vše, co říkají ti, kteří sedí na místě Mojžíšově. Přesto však v evangeliích opakovaně nacházíme, jak tytéž farizeje napomíná a dokonce jim vyrožuje!

Pavel

Pavel si osvojil podobnou diplomatickou politiku a styl.

Ve **Skutcích 16** Pavel obřezal Timotea. Proč? Z poslušnosti vůči zákonu Staré

smlouvy? Ne, ale „kvůli Židům“ (**v. 3**)! Pavel nechtěl, aby Timoteova neobřízka byla překážkou pro jeho službu evangeliu Království. Později však Pavel označil některé Židy za „stranu obřízky“ a popsal je jako „psy, zločince, zohavitele těla“ (**Fil 3:2**). Varoval je::

„Pamatujte si moje slova! Já, Pavel, vám říkám, že pokud se necháte obřezat, **Kristus pro vás nebude mít žádnou hodnotu**... Neboť pokud se snažíte ospravedlnit před Bohem dodržováním Zákona, **byli jste odříznuti od Krista! Odpadli jste od Boží milosti**.“ (**Gal. 5:2,4**).

Dříve, v **Galatským 2:1-5**, Pavel vypráví, jak Titus nebyl nucen podstoupit obřízku:

„Vydal jsem se do Jeruzaléma... na základě zjevení a předložil jsem jim evangelium, které hlásám mezi pohany. Učinil jsem tak v soukromí před těmi, kteří mají autoritu, abych se ujistil, že neběžím nebo jsem neběžel tento závod nadarmo. Žádný z těchto vůdců však netrval na tom, aby byl Titus, který byl se mnou, obřezán, ačkoli byl Řek. Tato otázka vyvstala, protože někteří falešní bratři s falešnými úmysly tajně přišli, aby slídili po naší svobodě v Mesiáši Ježíši, a snažili se nás uvrhnout do otroctví.

Přesto jsme se jim ani na okamžik nepodrobili, aby pravda evangelia zůstala s vámi.“

Ve **Skutcích 21**, ke konci své misijní činnosti, je Pavel Jakubem vyzván, aby se očistil podle Zákona a podstoupil sedmidenní očistný obřad v chrámu. Jakub mu vysvětluje, že důvodem je to, že lidé „slyšeli, že učíš všechny Židy, kteří žijí mezi pohany, aby **odpadli** od Mojžíše“. (**v. 21**). Slovo „odpadnout“ je velmi silný výraz, jak uvádí *Ellicott's Commentary*: „se vší svou zátěží zlého významu, který přidává na vážnosti obvinění.“ A proč? Protože podle Jakuba Pavel říkal svým židovským bratrům, aby neobřezávali své děti a nedodržovali židovské zvyky.

⁶ Odpovídá hebrejskému výrazu *šaliach*. Viz článek „Agent,” *The Encyclopedia of the Jewish Religion*, R.J.Z. Werblowsky, G. Wigoder, 1986, s. 15; Craig S. Keener, *The IVP Bible Background Commentary New Testament*, on **John**

5:30; „Christianity and Judaism: Partings of the Ways,” v *Dictionary of the Later New Testament and Its Developments*, eds. Martin, Davids.

Přesto těsně předtím, než je v Římě umučen, Pavel před římskými i židovskými úřady svědčí: „Zákon svého lidu jsem neporušil. A neudělal jsem nic proti chrámu ani proti císaři“ (**Skutky 25:8**).

Klíčem k harmonizaci těchto zdánlivých rozporů je křesťanská diplomacie, kterou praktikovali jak Ježíš, tak Pavel. Jak Pavel sám definuje diplomacii v **1. Korintským 9**, cílem je získat více lidí pro evangelium Království. Tato parafráze z překladu *Good News Translation* to velmi jasně vyjadřuje:

„Jsem svobodný člověk [pán sabatu], otrokem nikoho. Ale stávám se otrokem všech, abych získal co nejvíce lidí. Když pracuji s Židy, **žiji jako Žid**, abych je získal [což je podivné tvrzení pro někoho, kdo dodržuje Tóru!]. A i když **já sám nejsem podroben Mojžíšovu zákonu**, žiji tak, jako

bych byl, když pracuji s těmi, kteří jsou, abych je získal. Stejně tak, když pracuji s pohany, žiji jako pohan, mimo židovský zákon, abych získal pohany. To neznamená, že neposlouchám Boží zákon; ve skutečnosti podléhám **Kristovu zákonu**. Mezi slabými ve víře se stávám slabým jako jeden z nich, abych je získal. Stávám se tedy vším pro všechny, abych zachránil některé z nich jakýmkoli možným způsobem.”

Pavel jasně prohlašuje, že není pod Mojžíšovým zákonem, ale není bez zákona, protože je „pod zákonem Mesiáše“ (**v. 21**). Pavel nyní ztotožňuje tento zákon Mesiáše se zákonem samotného Boha. Později, ve Zjevení, Ježíš definuje tento nový zákon jako „Boží příkazy“, které jsou ekvivalentem „víry [nebo svědectví] Ježíše“ (**Zj 12:17; 14:12; viz také Zj 1:2; 1:9; 19:10; 20:4**).

Kapitola 2: Zákon Mesiáše

O sabatu

Široce zastávaný křesťanský omyl, že Ježíš dodržoval Tóru, vedl k představě, že Ježíš porušil pouze židovské „společenské normy“ nebo „tradice“, ale nikdy samotný Mojžíšův zákon. Například mnozí tvrdí, že když Ježíš o Sabatu konal „dobré skutky“, jako například uzdravování, porušoval pouze lidmi vytvořené tradice, nikoli samotný Sabat. Mnozí odborníci na Nový zákon opakují tuto myšlenku, že Ježíš ve skutečnosti nikdy Sabat neporušil, jak dokládají následující komentáře ze studijní Bible:

„Neléčit o Sabatu by znamenalo páchat zlo a ničit život. Léčit, a tedy konat dobré skutky, by nebylo porušením zákonů Sabatu.“ (Ryrie Study Bible o **Lukáši 6:9**).

„Syn člověka je pánem Sabatu (**Matouš 12:8**). Ježíš nezpochybňuje samotný zákon o Sabatu, ale spíše jeho výklad farizeji.“ (ESV Study Bible o **Matouši 12:8**).

„Dobré skutky byly obzvláště vhodné o Sabatu – zejména skutky milosrdenství, laskavosti a uctívání. Povoleny byly také skutky nezbytné pro zachování života.“ (MacArthur Study Bible o **Lukáši 6:9**).

Všimněte si, že tyto studijní Bible neuvádějí ani jeden odkaz ze Starého zákona, který by podpořil jejich tvrzení, že je

platné porušit Sabat kvůli „dobrým skutkům“. Pokud se podíváme na skutečné znění zákona o Sabatu, jak jej předal Mojžíš, jasně vidíme, jak nedotknutelným jej Bůh učinil:

V **Exodu 16:22-30**, před Sinajem a Desaterem příkázáními, Bůh říká: „Zítřka je sabatní odpočinek, svatý Sabat pro Pána. Upečte si dnes, co chcete upéct.“

V **Exodu 20:8-10**, když Bůh dává Izraeli na Sinaji Desatero příkázání, výslovně říká: „Nesmíš konat **žádnou** práci – ani ty, ani tvůj syn nebo dcera, ani tvůj otrok nebo otrokyně, ani tvůj dobytek, ani cizinec, který je v tvých branách.“

Později proroci jako Jeremjáš a Nehemiáš přidávají další bezvýhradná omezení: „O Sabatu nesmíte vynášet náklad ze svých domů ani vykonávat žádnou práci.“ (**Jer. 17:22, 24; Neh. 13:19**).

Rabíni potvrdili tento výklad, když řekli, že přenášení čehokoli z jednoho místa na druhé je posledním z 39 zakázaných skutků (Mišna, traktát *Šabat* 7:2). Přenášení prázdných postelí je v tomtéž textu výslovně zakázáno. (10:5)

James Dunn poznamenává, že dodržování Sabatu bylo znakem identity Božího lidu ve Staré smlouvě:

„Dodržování Sabatu se stalo zkušebním kamenem identity a loajality ke smlou-

vě (**Ex 31:12–17**). Jelikož Sabat byl znamením odlišnosti Izraele, nedodržení zákona o Sabatu bylo trestáno smrtí. Například [v **Iz 56:6–7**] bylo znamením účasti pohanů na smlouvě dodržování Sabatu.⁷

V **Numeri 15:32-36** vidíme přísný trest muže, který se odvážil porušit Sabat:

„Když byli Izraelité v pustině, našli jednoho muže, jak sbírá dřevo v den sabatu. Ti, kdo ho našli, přivedli ho k Mojžíšovi, Áronovi a celému shromáždění, a protože nebylo stanoveno, co s ním má být učiněno, vzali ho do vazby. Tehdy řekl PÁN Mojžíšovi: ‚Ten muž musí být jistě usmrcen. Celé shromáždění ho ukamenuje mimo tábor.‘ Celé shromáždění tedy odvedlo toho muže mimo tábor a ukamenovalo ho k smrti, jak přikázal PÁN Mojžíšovi.“ (Berean Study Bible).

Křesťané nemohou poukázat na jediný odkaz ve Starém zákoně, ve kterém by Bůh povolil porušení sabatu kvůli nějaké humanitární činnosti, jako je například uzdravování. Místo toho existují jasné a zřejmé důkazy o tom, co se stalo, když byla v den sabatu vykonávána jakákoli práce.

V **Markovi 2:27-28** však Ježíš říká: „Sabat byl ustanoven pro člověka, ne člověk pro sabat. Proto je Syn člověka **pánem** i sabatu.“ Proto mají nyní následovníci Krista moc nad sabatem, protože sám Ježíš má moc a autoritu nad s-batem. Konec konců, to je význam slova „pán“ v tomto kontextu.

„V **Markovi 2:27** se říká, že člověk a jeho potřeby mají větší hodnotu než přikázání. Absolutní závaznost přikázání je tak zpochybněna... Druhé tvrzení ve verši 28 jde ještě dál: *Syn člověka je také Pánem sabatu*. Křesťanská komunita vyznává Ježíše, Syna člověka, který jako [*pán* Mesiáš] rozhoduje o uplatňování nebo překračování sabatu.“⁸

Pouze Ježíš mohl prohlásit, že lidské potřeby mají nyní větší hodnotu než dodržování sabatu. Pouze Mesiáš, jako jediný zplozený Syn Boží, mohl osvobodit Židy i pohany od bezvýhradných, přísných povinností starozákonního zákona o sabatu.

Pouze Ježíš, slíbený Mesiáš, prorok větší než Mojžíš (**Deut. 18:15-19; Heb. 3:3**), má jedinečnou autoritu prohlásit své následovníky za pány sabatu. V **Matoušovi 12** Ježíš potvrzuje, že jeho vlastní apoštolové (stejně jako král David a chrámoví kněží) „**porušují** sabat, ale jsou **neviní**“. Ale žádný z dvanácti apoštolů nebyl Levita, natož potomkem Davida.

To poukazuje na hlubší význam, který se později objevuje v spisech Pavla, Petra a Jana. V Kristu Bůh stvořil nový „svatý národ“ králů a kněží, protože „již není Žid ani pohan“. (**Gal. 3:28; 6:16; 1 Pet. 2:5-10; Zj. 5:9-10**).

Ježíš nebyl učedníkem Mojžíše

V **Janovi 5**, podobně jako v **Matouši 12**, Ježíš neodmítá porušovat sabat, ale naopak to výslovně potvrzuje: „Můj Otec **pracuje až do dnešního dne, a já také pracuji**.“ (**Jan 5:17**).

„Den“, kdy to řekl, byl ovšem den sabatu. Představte si, jak šokující to pro Židy bylo – muž, který tam stál v den sabatu a prohlásil, že „pracuje“, což bylo právě to, co zákon v ten den zakazoval!

Dictionary of Jesus and the Gospels to potvrzuje:

„Je pozoruhodné, že Janův Ježíš připouští, že o sabatu „pracuje“ (**5:17**) – což je přesně to, co zákon zakazuje –, ale tvrdí, že pouze jedná tak, jak jedná jeho Otec Bůh.“

V důsledku toho farizeové později říkají: „Ten člověk není od Boha, protože nedodrží sabat!“ (**Jan 9:16**). V **Janovi 9:28** říkají muži, kterého Ježíš uzdravil v sobotu: „Ty jsi učedník toho člověka, my jsme učedníci Mojžíšovi!“ (NAB). Židovské náboženské autority správně pochopily, že žádný Ježíšův následovník nemůže být zároveň následovníkem Mojžíše. Uvědomily si naprostou dichotomii.

Některé studijní Bible to chápou správně, včetně těch, které jinde popírají, že Ježíš porušil sabat. Poznámka v NET Bible k **Janovi 5:17** uvádí, že Ježíš připomněl židovským autoritám, že:

„Přiznali, že Bůh pracuje v sobotu. To vysvětluje násilnou reakci. Privilegium sa-

⁷ James Dunn, *The New Perspective on Paul*, s. 377.

⁸ *Theological Dictionary of the New Testament*, 1964, Sv. 7, s. 22.

batu bylo vlastní Bohu a nikdo nebyl rovný Bohu. Tím, že si Ježíš nárokoval právo pracovat stejně jako jeho Otec, nárokoval si božskou výsadu [tj. autoritu podobnou Boží, konkrétně v souvislosti se sabatem] ... jak dále výslovně uvádí 5:18 pro čtenáře, kteří by tuto souvislost mohli přehlédnout.“

Studijní bible ESV komentuje **Jana 9:14**: „Časté konflikty Ježíše s Židy ohledně sabatu naznačují, že svým příchodem mění požadavky sabatu (viz Jan 5:17).“

O potravinových zákonech

Kontextuální čtení **Marka 7** ukazuje, že Ježíš výslovně zrušil židovské potravinové zákony v **Levitiku 11**, když prohlásil: „Potrava, kterou vkládáte do úst, vás neposkvvrňuje“ (**Marek 7:15**; srov. **Matouš 15:11**, CEV). Marek, když se ohlíží za tímto učením, později píše, že „tímto Ježíš myslel, že **všechny potraviny jsou vhodné k jídlu**“. (**Marek 7:19**, CEV).

Ježíš tak odstranil jeden z klíčových znaků židovské identity Starého zákona, a to potravinové zákony. To nám nejenže dává svobodu v souvislosti s jídlem, ale také předjímá podmínky v nadcházejícím Božím království na zemi:

„Až uvidíte Abrahama, Izáka a Jákoba a všechny proroky v království Božím... Lidé přijdou z východu i západu, ze severu i jihu a zasednou k hostině v království Božím.“ (**Lukáš 13:28-29**).

Ježíš také prakticoval to, co kázal, když jedl s „hříšníky“, tj. Židy nebo pohany, kteří nedodržovali Tóru:

„Farizeové a jejich zákoníci si stěžovali jeho učedníkům: ‚Proč jíte a pijete s celníky a hříšníky?‘ Ježíš odpověděl: ‚Zdraví nepotřebují lékaře, ale n-mocní. Nepřišel jsem volat spravedlivé, ale hříšníky k pokání.‘“ (**Lukáš 5:30-32**).

Kromě toho zákony Nové smlouvy zavedené Ježíšem potvrzují, že potravinové zákony nebyly zavedeny z důvodu zdraví, ale z důvodů původně stanovených Bohem: měly sloužit jako znaky náboženské a rasové identity, které byly nyní podle zákona Nové smlouvy Mesiáše odstraněny.

Ve svém díle *Commentary on Leviticus and Numbers*, Dr. Joe Sprinkle správně poznamenal, že „z křesťanského pohledu

se zdá nepředstavitelné, že by Kristus tyto zákony zrušil (**Marek 7:19**), pokud by jejich primárním účelem bylo zdraví.“

O lásce k našim nepřátelům

*Upozornění: Všimněte si prosím, že nemluvím o všech vládních pozicích, jako je například práce pro finanční úřad. Koneckonců, Matouš byl výběřčí daní (**Matouš 9:9**) a Zénas byl právník. (**Tit. 3:13**).*

Nový zákon představuje lásku k nepřátelům jako bezvýhradné přikázání, které musí dodržovat všichni křesťané.:

„Ale já vám říkám: Neodporujte zlému. Když tě někdo udeří na pravou tvář, nastav mu i druhou... Říkám vám, milujte své nepřátele a modlete se za ty, kteří vás pronásledují.“ (**Mat. 5:39, 44**).

Tato přikázání jsou v ostrém kontrastu se zákony Staré smlouvy, které podporují „svaté války“ (**Deut. 20**) a povolují smrtící sebeobranu. (**Ex. 22:2**).

Ježíš překračuje Tóru, když zakazuje svým následovníkům hněvat se na své nepřátele (**Matouš 5:38-42**). Zatímco Mojžíš učil: „Neprojevuj slitování“ (**Deuteronomium 7:16**), Ježíš učí: „Neodporuj tomu, kdo ti ubližuje“ (**Mat. 5:39**).

Známý evangelikální učenec Dr. Richard B. Hays poznamenal:

„Snaha Tóry o zachování stability a spravedlnosti je nahrazena Ježíšovou snahou povzbuzovat k nenásilné, trpělivé velkorysosti ze strany těch, kterým bylo ublíženo. Tato mimořádná změna důrazu představuje paradigmatický posun, který účinně podkopává učení Tóry o spravedlivém trestu pro pachatele.“ (*The Moral Vision of the New Testament*).

Podobně Nový zákon podkopává předsudečné myšlení a chování, které jsou někdy založeny na zákonech konkrétní země, a nikoli na Ježíšových zákonech. Například mnoho církví zde v USA učí své ovečky, že je jejich Bohem daným právem chránit se smrtícími zbraněmi, a to na základě druhého dodatku Ústavy. Ježíš by s tím rozhodně nesouhlasil. Pokáral Petra slovy: „Kdo žije mečem, mečem také zemře.“ (**Mat. 26:52**).

Pavel později říká církvi v Římě, že Bůh ustanovil vládní autority, nikoli církev, aby vykonávaly moc meče (**Řím. 13**). To znamená, že když křesťan pracuje pro vo-

jensko-průmyslový komplex, riskuje, že bude také pokárán Ježíšem..

V kapitole nazvané "The Ethics of Bloodshed in Ancient Christianity," Rob Amer píše:

„Vláda je Bohem prozřetelně využívána k omezení zla, aby jeho lid mohl žít věrně a alespoň s minimální mírou bezpečnosti. Římanům 13:4b zní: ‚On [vládní úředník] je Boží služebník, **mstitel** (*ekdikos*) **hněvu** (*orgēn*), aby potrestal toho, kdo páchá zlo.‘ Tato slova jsou důležitá, protože když se podíváme zpět na pasáž 12:19, výslovně popírá výsadu pomsty a násilí Božímu lidu pomocí stejných slov: „**Nemstěte se** (*ekdikountes*), přátelé moji, ale ponechte místo pro Boží **hněv** (*orgēi*), neboť je psáno: Je na mně, abych se **pomstil**. (*ekdikēsis*); „Odplatím, praví Pán.“ Nelze, jak naznačuje tradice od Augustina, předpokládat, že zákaz pomsty je pro křesťany závazný v oblasti „soukromé morálky“, zatímco křesťané působící jako vládní činitelé jsou povinni vykonávat Boží pomstu v oblasti „veřejné morálky“. Takové dualistické označení je totiž výsledkem filozofických inovací, které se snaží omezit použitelnost náboženství pouze na „soukromý“ život člověka.⁹

Ptám se tedy, co se stalo? Kdy si křesťané nasadili nacionalistické klobouky a odhodili svůj kříž? A proč se církve začaly podobat světu a ne tomu, koho nazývají pánem a mistrem?

Gregory Boyd, nejprodávanější křesťanský autor, řekl, že pohané v průběhu dějin věřili, že „Bůh, který zabije nejvíce lidí, je největší Bůh“. Obávám se však, že mnoho dnešních křesťanů, kteří se k této víře hlásí, smýšlí stejně!

Boyd ve své knize *The Myth of a Christian Nation* dodává:

„Když občané Božího království touží získat Caesarovu moc, aby mohli konat „dobro“, prodáváme své královské dědictví za miskou světské kaše (**Gen 25:29-34**). V míře, v jaké bereme do rukou meč, odkládáme kříž. Když se náš cíl jako lidu království soustředí na efektivní řízení lepší verze království světa, ohrožujeme své povolání být věrní [dosud nepřicházejícímu] krá-

lovství Božímu.“ (s. 95).

John McArthur ve své trefně nazvané knize *Why Government Can't Save You: An Alternative to Political Activism* (Proč vás vláda nemůže zachránit: alternativa k politickému aktivismu) správně upozornil, že:

„V průběhu posledních několika staletí lidé mylně spojovali demokracii a politickou svobodu s křesťanstvím. Proto mnoho současných evangelikálů věří, že americká revoluce byla zcela oprávněná, a to jak z politického, tak z biblického hlediska. Řídí se argumentací Deklarace nezávislosti, která prohlašuje, že život, svoboda a snaha o štěstí jsou božsky daná práva. Proto tito věřící tvrdí, že tato práva jsou součástí křesťanského světového názoru, která stojí za to získat a bránit za každou cenu, včetně případné vojenské vzpoury. Takový postoj je však v rozporu s jasným učením a příkázáními Římanům 13:1-7. Spojené státy tedy ve skutečnosti vznikly na základě porušení principů Nového zákona a veškerá požehnání, která Bůh Americe udělil, přišla navzdory této neposlušnosti otců zakladatelů.“ (s. 6-7).

Tragédie spočívá v tom, že po dobu nejméně prvních 300 let se celé křesťanské hnutí shodovalo na kázání a praktikování nenásilí. Církevní historici, jako například Roland Bainton a George Kalantzis, poukazují na to, že v prvních třech stoletích křesťané zaujímali nenásilný postoj a mnozí z nich odmítali vojenskou službu jak kvůli svému odporu k modlářství (např. uctívání císaře jako boha, které bylo v římské armádě povinné), tak kvůli svému odmítání krveprolití. Například:

Dopis Diognetovi, cca 130–200 n. l.; autor neznámý:

„Křesťané..milují všechny lidi a jsou všemi pronásledováni. Jsou neznámí a odsouzeni; jsou zabíjeni a znovu ožívováni... jsou uráženi a oplácejí urážky poctami; konají dobro, ale jsou trestáni jako zločinci. Když jsou trestáni, radují se, jako by byli oživeni k životu. Jsou napadáni Židy jako cizinci a pronásledováni Řeky; přesto ti, kdo je nenávidí, nejsou schopni uvést žádný důvod pro.

⁹ Rob Arner, *Consistently Pro-Life*, s. 34,

důraz přidán.

Justin Mučedník, 160 AD:

„My, kteří jsme se dříve navzájem zabíjeli, se nyní zdržujeme válčení i proti svým nepřátelům.“¹⁰

Klement Alexandrijský, kolem roku 160 n. l.:

„Církev je armáda, která neprolévá krev.“¹¹

Origenes, 3. století:

„Pokud bychom měli stručně zmínit rozdíl mezi ústavou, kterou Mojžíš dal starověkým Židům, a tou, kterou nyní chtějí zavést křesťané pod vedením Kristova učení, musíme poznamenat, že Mojžíšova legisla-

va, brána doslovně, se nemůže slučovat s povoláním pohanů a jejich podřízením římské vládě... Křesťané totiž nemohli zabíjet své- přátele ani odsuzovat k upálení nebo ukamenování, jak přikazuje Mojžíš, ty, kteří porušili zákon a byli proto odsouzeni k těmto trestům.“¹²

Dokonce i svatý Augustin, zakladatel takzvané teorie „spravedlivé války“, na konci 4. století přiznal, že:

„Ježíš svým učedníkům řekl, aby nosili meč... ale neřekl jim, aby ho používali. Přesto nebylo nevhodné, aby se Petr i po tomto hříchu stal pastýřem církve.“¹³

Kapitola 3: Nový zákonodárce

Nový exodus

Autoři evangelíí představují Ježíše jako nového Mojžíše, který vede nový Boží lid (tj. Židy a pohany) z otroctví hříchu a smrti do slíbené země budoucího království. Nový zákon opakovaně porovnává Ježíšovo poslání v rámci Nové smlouvy s Mojžíšovým posláním v rámci Staré smlouvy. „Zákon byl dán skrze Mojžíše, ale milost a pravda přišly skrze Ježíše Mesiáše“ (**Jan 1:17**).

Všimněte si, že Ježíš využil svou poslední večeři Pesachu k zahájení obřadu Nové smlouvy: „Toto je moje krev, krev smlouvy, která se prolévá za mnohé“ (**Mark 14:24**). Apoštolové si jistě vzpomněli na slova, která Mojžíš pronesl při ratifikaci Staré smlouvy: „Toto je krev smlouvy, kterou PÁN uzavřel s vámi podle všech těchto slov“ (**Ex 24:8**).

V **Lukášovi 22:19** Ježíš řekl svým dvanácti židovským apoštolům, a nyní i nám pohanům: „To čiňte na **mou památku**“ (**Lukáš 22:19**). Ježíš opět kontrastuje to, co Mojžíš řekl Izraeli, když slavili svůj první Pesach v **Exodu 12:14**: „Tento den si budete připomínat.“ Ve své poslední večeři Pesachu tedy Ježíš nahradil starou židovskou vzpomínku na exodus z Egypta sebou samým, konkrétně svým učitelským posláním a svou obětí za svět.

V **1. Korintským 11:25** Pavel připomíná rané církvi Ježíšova slova s dodatkem: „To čiňte, **kdykoli to pijete**, na mou památku. Neboť kdykoli jíte tento chléb a pijete z tohoto kalicha, zvěstujete smrt pána, dokud nepřijde.“ Pavel přidal slova „kdykoli ho pijete“, aby zdůraznil, že večeře pána se nemá konat jednou za rok, jako tomu bylo u svátku Pesachu. Znamená to „pokračujte v tom na mou památku“.¹⁴

The New International Commentary on the New Testament potvrzuje:

„Tento dodatek konkrétně naznačuje často opakovanou činnost, což svědčí o tom, že Poslední večeře nebyla pro křesťany od počátku každoročním křesťanským svátkem, ale pravidelně se opakujícím jídlem „na počest pána“, tedy Večeří pána. To nám dále říká, že Ježíš zavedl novou instituci pro nový systém, jak předpověděl prorok Jeremiáš.“

Další komentář k 1. Korintským dodává:

„Ježíšovo prohlášení, že kalich „je nová smlouva v mé krvi“, spojuje jazyk Jeremiáše 31:31 („nová smlouva“) a Exodu 24:8 („Toto je krev smlouvy, kterou PÁN uzavřel s vámi“). Druhý text odkazuje na uzavření smlouvy na Sinaji, zatímco první text obsahuje Boží slib uzavřít novou smlouvu v době po exilu. Spojením těchto dvou textů Je-

¹⁰ *První apologie*, 39.

¹¹ *Protrepticus*, 11.

¹² *Proti Celsovi*, kniha 26.

¹³ *Contra Faustum Manichaeum*. Viz též „Love Your Enemies by Not Killing Them“ od

Tracy Z:

<https://christenemylove.com/2Q18/07/30/love-your-enemies-by-not-killing-them/>

¹⁴ Collins, *First Corinthians*, Sacra Pagina 7, 1999, s. 433.

žís interpretuje svou blížící se smrt jako oběť, která uzavírá novou smlouvu spojenou s druhým exodem.¹⁵

Přejít na náš pravý Pesach

„Nastal svátek nekvašených chlebů, kdy se obětuje beránek Pesach. Ježíš poslal Petra a Jana napřed a řekl: „Jděte a připravte večeři Pesach, abychom ji mohli společně sníst... **Toto je mé tělo**, které se za vás vydává. **To číňte na mou památku**.“ (Lukáš 22:7, 8,19).

Ježíš zdaleka neučil opakování každoročního židovského svátku Pesach, ale při své poslední večeři Pesachu zavedl nový zvyk pro nový účel: přijímání podle Nové smlouvy. Je to čas, kdy si připomínáme jeho život, tj. jeho službu Nové smlouvy a jeho nejvyšší oběť. Bylo to prolítí jeho krve, které potvrdilo – nebo dalo pečeť schválení – tomuto slavnostnímu obřadu.

Jak poznamenává *The Benson Commentary*, když Ježíš řekl: „To číňte na mou památku“, měl na mysli:

„Nedělejte to již na památku vysvobození z Egypta, ale na památku mě, který vás svou smrtí za vás vysvobodím z duchovního otroctví, otroctví mnohem horšího než egyptské, pod kterým vaši otcové sténali... Dělejte to na památku mě, který svým životem vás vykoupím z hříchu a smrti.“

V důsledku toho Ježíš účinně nahradil nejen zvyk slavení pesachu, ale i jazyk, který jej definoval. Například *Ellicott's Commentary* poznamenává, že slovo „vzpomínka“ se v řecké verzi Starého zákona používá také v souvislosti s chlebem předkládaným na stole (Lev. 24:7) a troubením

na trubky (Num. 10:10). Ježíš dále vysvětluje, že kalich vína symbolizoval „novou smlouvu v mé krvi, vylité za vás“. (Mat. 26:28; Luk 22:20).

Jak poznamenává *Word Biblical Commentary*, „postup, který Ježíš popisuje pro večeři Pesachu, vyvolává atmosféru plnou tajemství a napětí“:

„Domácí je požádán, aby pomohl ukrýt člověka, který přes den provokativně kázal v chrámu a v této fázi byl v noci takřka uprchlíkem. Ani samotná skupina učedníků (včetně Jidáše) nemá předem vědět, kde budou večer. Ježíš se postaral o to, aby jeho poslední večer s učedníky, strávený oslavou Pesachu, nebyl narušen.“

Pavel později používá metaforický jazyk, aby ukázal, že Ježíš je nyní našim skutečným beránkem Pesachu:

„Zbavte se starého kvasu, abyste se stali novým těstem, neboť jste ve skutečnosti nekvašení. Mesiáš, náš Beránek pesach, byl obětován. Oslavujme tedy svátek neustále, ne starým kvasem, kvasem hříchu a neřesti, ale nekvašenými chleby pravdivosti a upřímnosti.“ (1 Kor. 5:7).

Je zřejmé, že neprosazuje doslovné každoroční slavení Pesachu, ale neustálé praktikování odstraňování hříchu a zla (jako starého kvasu) a projevování pravdy a upřímnosti (jako nekvašeného chleba) v našich životech.

Proto nezanedbávejme náš pravý Pesach. Pán Mesiáš ustanovil toto přikázání Nové smlouvy svými slovy (symbolickým chlebem) a svými činy, tj. svou obětí (symbolickým vínem). Křesťanům se tak připomíná, aby pokračovali v hlásání všeho, co praktikoval a kázal, až do jeho příchodu.

Kapitola 4: Protože to řekl Bůh

Proč se zákon změnil?

„Kdyby dokonalost byla dosažena skrze levitské kněžství – neboť na jeho základě lid přijal Zákon – k čemu by pak bylo třeba, aby povstal jiný kněz, podle řádu Melchisedechova, a ne podle řádu Áronova? Když se totiž mění kněžství, musí se **změnit i zákon**“ (Heb 7:11–12).

Podle výše uvedené pasáže byl zákon Staré smlouvy založen na levitském kněžství. Ale zákon se změnil, když se poprvé objevil Ježíš. A tento nový kněz nepochází z rodu Leviho, jak to nařizuje Mojžíšův zákon. Spíše patří do řádu krále Melchisedecha (Heb 7:11, 15, 17).

The Cambridge Bible for Schools and Colleges uvádí:

¹⁵ Roy Ciampa, Brian Rosner, *The First Letter*

to the Corinthians, .2010, s. 552.

„Zákon a kněžství byly tak neoddělitelně spojeny, že kněžství nemohlo být změněno, aniž by došlo k rozpadu celé složité struktury zákona.“

Ve svém komentáři k listu Hebreům George Wesley Buchanan poznamenává::

„Zákony o levitech byly dodržovány, dokud byli levité ve funkci a spravovali je. Byli ustanoveny kněžimi pro danou dobu, tedy pro dobu, kdy platil Mojžíšův zákon. S příchodem mesiášské doby však mělo vzniknout nové kněžství. Autor usoudil, že nové kněžství vzniklo, a proto nové kněžství zavede nový zákon, který zruší starý zákon. To je v souladu s rabínským učením o Mesiáši.¹⁶

Jak poznamenává komentář *IVP New Testament Commentary*, autor listu Hebreům:

„jasně naznačuje, že Melchisedechovo kněžství Ježíše bylo v Boží mysli již staletí před levitským kněžstvím a zákonem. Tyto posledně jmenované nikdy nemohly přinést dokonalost charakteru, kterou Bůh vyžadoval. Jeho argumentem je, že pokud kněžství Ježíše nyní nahradilo kněžství Leviho, pak musí být nahrazen i Mojžíšův zákon, protože tvoří přirozený doprovod levitského kněžství.“

List **Hebreům 7** dále pokračuje::

- Mesiáš je „**kněz navždy** podle řádu Melchisedechova“ (**v. 17**), tj. podle ducha, nikoli podle kmene/těla!

- Starozákonní kněžství muselo být zrušeno, protože „bylo **slabé a nepotřebné**“ (**v. 18-9**).

- A Nová smlouva poskytuje „**lepší naději**“ (**v. 19**), protože je to „**lepší smlouva**“ (**v. 22**).

Opakované citace velmi důležitého **Žalmu 110:4** se objevují v kapitole 7 listu Hebreům: „Ty jsi kněz navždy podle řádu Melchisedechova.“ V předchozím verši Bůh prorokoval, že tímto novým knězem bude jeho vlastní lidský Syn. To znamená, že Ježíš byl Synem Božím od narození (**Ž 109:3, LXX; Luk 1:35**) a stejně tak byl Novým Veleknězem od narození (**v. 4**), nejen po svém vzkříšení z mrtvých a následném vstupu do nebeského chrámu.

Hebreům 9:11 jasně říká, že Mesiáš

„přišel/se objevil jako nejvyšší kněz“. Sloveso *paraginomai* zde znamená „přijít nebo se objevit na scéně“ (*Wuest's Word Studies, Hebrews; Vine's New Testament Word Pictures*). Nová smlouva byla tedy uzavřena během Ježíšova pozemského působení, a ne až po jeho smrti. Všimněte si paralely s králem Melchizedekem v **Genesis 14**, který se náhle objevuje na scéně jako „kněz Nejvyššího Boha“!

V **Hebreům 8:6** se píše: „Ježíš získal vyšší službu, protože je prostředníkem lepší smlouvy, která je založena na [*nenomothetetai*] lepších slibech.“

Složené řecké slovo *nenomothetetai*, překládané jako „ustanovené“ nebo „založeno“, pochází ze slov „*nomos*“ (zákon) a „*tithemi*“ (položít, umístit). Doslovně znamená „položeno jako zákon“ nebo „založeno jako zákon“. Jinými slovy, Ježíš ustanovil nový zákon – zákon Mesiáše.

Pointa je v tom, že zákon Staré smlouvy byl nyní nahrazen novou legislativou Ježíše, která byla „dána jako zákon založený na lepších slibech“. **Hebreům 8:6** můžeme správně parafrázovat takto:

„Neboť tato nová smlouva, získaná službou Mesiáše, se stala službou daleko převyšující první smlouvu na Sinaji. Proto je smlouva, kterou Ježíš v současné době zprostředkovává, lepší. Tato nová smlouva byla dána nám křesťanům jako Tóra, na základě lepších slibů.“

A tato legislativa Nové smlouvy, tj. Zákon Mesiáše, byla vytvořena Ježíšem během jeho služby a poté ratifikována jeho smrtí, podle **Hebreům 9:16**: „Neboť kde je smlouva, tam musí být smrt toho, **kdo ji uzavřel**.“ Výraz „ten, kdo ji uzavřel“ ukazuje, že smlouva byla uzavřena před jeho smrtí!

Následující verš (**17**) je často špatně chápán: „Smlouva je totiž platná pouze tehdy, když lidé zemřou, neboť nikdy není platná, dokud žije ten, kdo ji uzavřel.“

Abychom mohli tento text vysvětlit, musíme se nejprve podívat na jiné překlady, které místo „smlouva“ používají slova „závěť“ nebo „testament“. Řecké slovo *diatheke* se v listu Hebreům objevuje celkem 18krát a vždy znamená „smlouva“, ať už první nebo nová smlouva.

¹⁶ *The Book of Hebrews: Its Challenge from*

Zion, s 228.

V Ježíšově době mohly být závěť nebo testament vyhotoveny před smrtí člověka, například v podobenství o marnotratném synovi: „Mladší syn řekl svému otci: ‚Otče, dej mi můj podíl na majetku.‘ Tak rozdělil svůj majetek mezi ně“ (**Lukáš 15:12**). Proto je rozumnější číst v **Hebreům 9:17** slovo „smlouva“ místo „zavěť“.

Hebreům 8:13 končí slovy: „**V době, kdy řekl:** ‚Nová smlouva‘, učinil první smlouvu zastaralou. A co je zastaralé a zestárló, je blízko zániku.“

Komentář *Pulpit Commentary* je v tomto ohledu poučný.:

„Učinil první starou“ se vztahuje k **době Jeremiášova proroctví**, nikoli k době sepsání Listu [**Hebreům**]. Samotná **zmínka o nové smlouvě již tehdy učinila tu druhou zastaralou**. Od té doby přežívala pouze v kategorii

staré v protikladu k nové; a dále byla poznamenána **rostoucí vetchostí, která je předzvěstí zániku**... Když byl list napsán, nemluvalo se o ní jako o „stárnoucí“, ale jako o zaniklé.

Chrám sice ještě stál a staré rituály se stále konaly, ale stal se majestátní svatyní něčeho, co již nemělo život. Pokud jde o názor, že zastarávání začalo již v prorockém věku, pozorujeme, že si toho byli vědomi i samotní proroci, protože měli stále větší tendenci spíše znevažovat než vyzdvihovat obřadní zákon a klást milosrdenství nad oběti.

Ve skutečnosti je samotný Starý zákon, zejména jeho pozdější části, plný principů nové smlouvy, které byly částečně předjímany, ale plně odhaleny až s příchodem Krista. A tak, když se objevil, stará smlouva již byla zastaralá a nová byla připravena; v Izraeli ji odmítli pouze ti, kteří „při čtení Starého zákona“ měli „závoj na srdci“ (**2 Kor 3:14-15**).“

Kapitola 5: Obřízka a dodržování zákona pohanů

Koncil církve ve Skutcích 15

První velká debata rané církve se týkala toho, zda pohané musí být fyzicky obřezáni a dodržovat Mojžíšův zákon.

Ve **Skutcích 15:1**, když byli Pavel a Barnabáš v Anliochii v Sýrii, „přišli někteří muži z Judska a začali učit věřící: ‚Pokud se nenecháte obřezat podle Mojžíšova zvyku, nemůžete být spaseni.‘“

To se opakuje ve verši 5, kdy „někteří z farizejů, kteří se stali věřícími, povstali a řekli: ‚Je nutné obřezat pohanské konvertity a přikázat jim, aby dodržovali Mojžíšův Zákon.‘“

Pro ty rané židovské křesťany byla fyzická obřízka a Mojžíšův Zákon neoddělitelnou součástí. Pevně věřili, že muži nemohou následovat Mojžíšovu Tóru, pokud nejsou fyzicky obřezáni. Obřízka a Mojžíšův Zákon jdou ruku v ruce.

V diskusi, která následovala ve **Skutcích 15**, Petr popsal Mojžíšův zákon jako:

„**břemeno** [jho], které ani my, ani naši předkové nebyli schopni unést. Ale věříme, že jsme spaseni milostí pána Ježíše, stejně jako oni [pohani]“ (**Skutky 15:10-11**).

Na závěr tohoto raného církevního koncilu (vedeného dvanácti apoštoly a za účasti Pavla – všichni byli Židé) poslali dopis křesťanům z pohanů, v němž stálo:

„Svatému duchu a nám se zdálo dobré, abychom **vás nezatěžovali ničím kromě** následujících požadavků: zdržujte se jídla obětovaného modlám, krve, jídla uškracených zvířat a smilstva“ (**Skutky 15:28-29**).

To byly *jediné* požadavky, které byly speciálně vybrány pro pohany, aby projevili citlivost vůči židovským křesťanům a zachovali mezi sebou mír. Rada se výslovně vyhnula tomu, aby na pohany uvalila břemeno obřízky spolu s celým Zákonem.

Toto rozhodnutí bylo potvrzeno téměř o 10 let později. Tentokrát jeruzalémská církev řekla Pavlovi:

„Ohledně věřících pohanů jsme napsali naše rozhodnutí, že se mají zdržovat masa obětovaného modlám, krve, masa uškracených zvířat a smilstva“ (**Skutky 21:25**).

Stejně čtyři požadavky se zde opakují, ale zjevně ne obřízka těla, aby se dodržoval celý Mojžíšův Zákon..

Pavel a zákon

V **Galatským 5:1-6** Pavel hovoří o „břemenu“ Zákona a potvrzuje, že Zákon není určen pro křesťany, bez ohledu na jejich etnický původ.:

„Mesiáš nás osvobodil, abychom žili ve svobodě, proto stůjte pevně a nepodléhejte znovu **břemenu otroctví**. Poslouchejte

mě, Pavla. Říkám vám, že **pokud se necháte obřezat, Mesiáš vám nebude k ničemu**. Znovu slavnostně zdůrazňuji, že každý muž, který se nechá obřezat, je povinen dodržovat celý Zákon. Vy, kteří se **snažíte být oprávněni Zákonem, jste se odřízli od Mesiáše; vypadli jste z milosti**. My totiž skrze ducha, vírou, dychtivě očekáváme naději spravedlnosti. V Mesiáši Ježíši totiž **obřízka ani neobřízka nic neznamenají**, ale pouze víra působící skrze lásku.“ (Gal. 5:1-6).

Pavlův jazyk zde odráží Petrův popis Mojžíšova Zákona jako „jha“, které žádný Žid nebyl schopen unést (Skutky 15:10).

V **Galatským 6:2** Pavel přikazuje křesťanům, aby „nesli břemena jeden druhého a tak naplňovali **zákon Mesiáše**“ (srov. Gal 5:1). Církevní historik Dale Allison uvádí, že hebrejský ekvivalent se nachází v *Midraš Koheleth* 11:8: „Tóra, kterou se člověk učí v tomto světě, je marnost ve srovnání s Tórou Mesiáše.“ To ukazuje, že předkřesťanský judaismus již hovořil o Tóře, neboli Zákoně, Mesiáše. Jelikož jsme pod jeho Zákonem, nejsme bez zákona, ale žijeme podle ducha zákona. (Gal. 5:16-25).

V **Galatským 3:23-25** Pavel vysvětluje, že Mojžíšův Zákon byl dočasným strážcem, který nás (nejprve Židy) vedl k Mesiáši, aby nyní všichni mohli být ospravedlněni vírou. „Ale nyní, když přišla víra, my [Židé a pohané] již nejsme pod strážcem“, to znamená, že **již nejsme** pod Mojžíšovým Zákonem.

Ve **Filipským 3:4-9** Pavel vypočítává své dřívější náboženské zásluhy:

„Jestliže si někdo myslí, že má dobré důvody k důvěře v tělo, já mám ještě lepší: byl jsem obřezán osmého dne; jsem z izraelského národa, z kmene Benjamínova, Hebrej z Hebrejů; pokud jde o Zákon, byl jsem farizej; pokud jde o horlivost, pronásledoval jsem církev; pokud jde o **bezúhonnost v Zákoně, byl jsem bezúhonný**. Ale **všechny výhody, které jsem měl, nyní považuji za nevýhody** kvůli Mesiáši. Více než to, považuji všechno za nevýhodu ve srovnání s nejvyšší hodnotou poznání Mesiáše Ježíše, mého Pána. Pro něj jsem utrpěl ztrátu všech věcí a považuji je za **smeť**, abych získal Mesiáše a byl nalezen v něm, nemaje svou vlastní bezúhonnost ze Zákona [Mojžíšova], ale **bezúhonnost**

skrze víru v Mesiáše – bezúhonnost od Boha založenou na víře.“

The NET Bible komentuje:

„Slovo, které je zde přeloženo jako 'smeť', bylo v řečtině často používáno jako vulgární výraz pro výkaly. Jako takové mělo pro čtenáře pravděpodobně určitý šokující význam. To může být právě to, co zde Pavel myslel, zejména vzhledem k tomu, že kontext se týká toho, co produkuje tělo.“

Použití tak silného slova podtrhuje Pavlovo opakované zdůrazňování, že „nejsme pod Zákonem“, a varuje všechny křesťany (Židy i pohany), aby nenásledovali Tóru:

- **Římanům 6:14**: „Nejste pod Zákonem, ale pod milostí.“
- **Galatským 5:18**: „Jste-li vedeni duchem, nejste pod Zákonem.“
- **1 Korintským 9:20-21**: „Já sám nejsem pod Zákonem. . . ačkoli nejsem mimo Boží zákon, ale podroben zákonu Mesiáše“ (srov. Gal. 6:2).

Je zřejmé, že pro Pavla není Mojžíšův Zákon totéž jako Zákon Mesiáše, který je nyní pro nás Zákonem Božím.

Ve **2. Korintským 3:7-11** Pavel nazývá 10 přikázání (která představují celý Mojžíšův zákon) „službou smrti, **vyrytou písmeny na kamenných deskách**“. Ačkoli kdysi měla slávu, nyní byla nahrazena službou ducha, která má mnohem větší slávu!

Korintské církvi říká: „Vy prokazujete, že jste dopis Mesiáše, který jsme vám doručili, napsaný ne inkoustem, ale duchem živého Boha, **ne na kamenných deskách, ale na deskách lidských srdcí**“ (2 Kor 3:3).

Pavel dále říká, že všichni křesťané „jsou proměňováni do téhož obrazu, od slávy k větší slávě; neboť to pochází od pána, ducha“ (2 Kor 3:18).

Mnohé pasáže Pavlových listů zdůrazňují skutečnost, že mezi Židy a pohany, kteří jsou v jednom těle a sjednoceni jedním duchem, není žádný rozdíl.:

1 Korintským 12:13: „Všichni jsme byli pokřtěni **jedním duchem do jednoho těla**, ať už jsme Židé nebo pohané, otroci nebo svobodní, a všichni jsme byli napojeni **jedním duchem**.“

1 Korintským 10:15-17: „Mluvíme k rozumným lidem, rozhodněte sami: Kalich požehnání, kterým žehnáme, není snad

účastí na krvi Mesiáše? Chléb, který lžeme, není snad účastí na těle Mesiáše? Protože **je jeden chléb**, my, kteří jsme mnozí, jsme **jedno tělo**, protože **všichni máme účast na jednom chlebu**.“

Kolosským 3:10-11: „Oblékli jste nového člověka, který se obnovuje v poznání podle obrazu Toho, který vás stvořil. V této obnově **již není pohan ani Žid, obřezaný ani neobřezaný**, barbar, Skyta, otrok ani svobodný, ale Mesiáš je všechno a ve všech.“

Efezským 2:14-16: „On sám je totiž náš pokoj, který **z obou skupin** [Židů a pohanů] **učinil jednu a zbořil prostřední zeď oddělení**, nepřátelství mezi námi, tím, že **ve svém těle zrušil Zákon přikázání** obsažený v nařízeních. Učinil to, aby **v sobě vytvořil jednu novou osobu namísto dvou**, a tak nastolil pokoj, a aby je oba smířil v **jednom těle** s Bohem skrze kříž, tím, že zničil nepřátelství.“

Galatským 4:21-26: „Řekněte mi, vy, kteří chcete být pod Zákonem, neposluháte, co Zákon říká? Je totiž psáno, že Abraham měl dva syny, jednoho od otrokyně a druhého od svobodné ženy. Syn otrokyně se narodil z těla, zatímco syn svobodné ženy se narodil z příslibu. Tyto dvě ženy jsou alegorií **dvou smluv**: Hagar představuje **smlouvu z hory Sinaj**, která rodí děti **do otroctví**. Je symbolem hory Sinaj v Arábii a odpovídá **současnému Jeruzalému**, protože město je v otroctví se svými dětmi. Ale Sára představuje **nebeský Jeruzalém** – svobodný a matku nás všech.“

Pro Pavla jsou Zákon Mojžíšův a Zákon Mesiášův jasně dva odlišné zákony, protože patří ke dvěma protichůdným smlouvám, které vedou ke dvěma odlišným výsledkům. Jak píše Pavel ve **2. Korintským 3:6**: „On nás učinil způsobilými být **služebníky nové smlouvy**, ne litery, ale ducha, protože litera zabíjí, ale duch dává život.“

Které skutky?

Většina lidí se shoduje na tom, že křesťanská cesta víry vyžaduje skutečné úsilí, tj. skutečné skutky ze strany věřícího. Koneckonců, Ježíš řekl, že musíme „usilovat“ nebo „vyvinout veškeré úsilí“, abychom vešli do přicházejícího království Božího (**Lu-káš 13:24**). Jak poznamenává Bible NLT:

„Vynaložte veškeré úsilí“; „Vydejte ze sebe maximum“; „Pracujte tvrdě“; řecky „Bojujte“. Myšlenkou je vynaložit maximální úsilí (BDAG „napnout všechny síly, aby vstoupil“) kvůli nesmírné důležitosti dosažení vstupu do království Božího.“

A Pavel nám později přikazuje: „S bázní a chvěním **pracujte na své spáse**“ (**Fil 2:12**).

Tyto dobré skutky by však neměly být zaměňovány se „skutky Zákona“, což je výraz, který Pavel používá v negativním smyslu v souvislosti s Zákonem Mojžíšovým:

• **Římanům 3:20**: „Ze skutků Zákona nikdo nebude ospravedlněn v Jeho očích.“

• **Římanům 3:28**: „My tvrdíme, že lidé jsou ospravedlněni vírou, a ne skutky Zákona.“

• **Galatským 2:16**: „Víme, že nikdo není učiněn spravedlivým skutky Zákona, ale skrze víru v Mesiáše Ježíše.“

• **Galatským 3:2, 5**: „Získali jste ducha skrze skutky Zákona, nebo skrze slyšení a víru v evangelium? ...Ten, který vám dává duch a činí mezi vámi zázraky, činí to skrze skutky Zákona, nebo skrze vaše slyšení a víru v evangelium?“

• **Galatským 3:10**: „Všichni, kdo se spoléhají na skutky Zákona, jsou pod prokletím.“

Všimněte si, že Pavel staví „víru v Mesiáše“ do kontrastu se „skutky Zákona“ a zdůrazňuje, že nikdo není ospravedlněn skrze tyto skutky. Podle Pavla „skutky Zákona“ zahrnují obřízku, stravovací předpisy a dodržování kalendáře (trojici týdenních sabatů, měsíčních novoluní a výročních svátků).

Je jasné, že „nikdo není ospravedlněn skutky Zákona“, tj. Zákona Mojžíšova (**Gal 2:16; Řím 3:20**). Místo toho jsme nyní „Božím dílem, stvoření v Mesiáši Ježíši **k dobrým skutkům**, které Bůh předem připravil, abychom v nich žili“ (**Ef 2:10**). Je to proto, že „Mesiáš nastolil mír mezi Židy a pohany a sjednotil nás tím, že zbořil zeď nenávisti, která nás oddělovala“. Pavel dále vysvětluje, že toho dosáhl tím, že „ve svém těle zrušil **Zákon přikázání** obsažený v nařízeních“ (**Ef 2:14–15**).

Proto máme být věrnými Božími služebníky a následovat zákon Mesiáše, místo abychom konali „skutky Zákona“ Mojžíšova. Jakub to hezky shrnuje, když vysvětluje

je, že „víra Abrahama“ spolu s jeho skutky učinila jeho víru úplnou (**Jakub 2:18-26**). Jakub prohlašuje, že „víra bez skutků je

mrtvá“. Jinými slovy, nejde o to, zda víra, nebo skutky, ale o víru i skutky.

Kapitola 6: Diskutované texty

V této kapitole se zabývám některými texty, které se běžně používají proti postoji předloženému v této knize.

Genesis 2:3 (NET)

„Bůh požehnal sedmý den a posvětil jej, protože v ten den ukončil¹⁷ veškerou práci, kterou vykonal při stvoření.“

Když Bůh, Stvořitel a Otec lidstva, dokončil svých šest dní stvoření, sedmého dne odpočíval a prohlásil jej za svatý. Den, kdy Bůh odpočíval, se nazývá jednoduše „sedmý den“. Slovo *šabbat* (Sabbath) není použito. Vnucování slova *šabbat* tomuto konkrétnímu sedmému dni je přidáním k textu. V této fázi není žádná zmínka o týdenním Sabatu pro lidstvo. Není uvedeno žádné nařízení s pravidly a předpisy. Neexistuje ani žádný biblický důkaz, který by dokazoval, že zákony o sabatu byly uloženy Adamovi nebo jeho potomkům až do doby exodu. Nikde v Genesis tedy není uvedeno, že by bylo nařízení o sabatu uloženo celému lidstvu – tuto skutečnost uznávají i židovské komentáře.¹⁸

Exodus 20:8-11, čtvrté přikázání

„Pamatuj na den šabatu, abys jej světil.“

Za prvé, tento zákon byl součástí řady zákonů (např. Pesach, Svátek nekvašených chlebů atd.) připomínajících exodus Izraelitů z Egypta (**Deut. 5:15; Ez. 20:10-12**). Jinými slovy, zákon byl určen pro „Židy podle těla“ – pouze pro národ Izrael, nikoli pro pohanské národy.

Za druhé, **Deuteronomium 5:3** zaznamenává Mojžíšova slova, že Bůh „**neuzavřel tuto smlouvu s našimi předky**, ale s námi – ano, **se všemi z nás, kteří dnes žijeme**“. Zákon se týká pouze těch, kteří byli na Sinaji, a jejich potomků, nikoli těch, kteří byli před Sinajem, ani pohanských ná-

rodů v jakékoli době. To vysvětluje, proč jeden z nejuznávanějších a nejplodnějších rabínů, Maimonides, varoval pohany, kteří se snažili dodržovat pouze sabat a ne zbytek zákona:

„Pohan, který odpočívá, i když je všední den, a dodrží tento den jako sabat, je odsouzen k smrti... pokud si vytvoří vlastní svátek. Obecný princip, který tyto záležitosti upravuje, zní: Nesmí se jim dovolit zakládat nové náboženství nebo vytvářet pro sebe *micvot* na základě vlastních rozhodnutí. Mohou se buď stát spravedlivými konvertity a přijmout všechny *micvot*, nebo si zachovat své zákony, aniž by k nim něco přidávali nebo z nich něco ubírali“ (*Mišne Tora*, Zákony králů 10:9).

Izaiáš 66:22-23

„Od sabatu do sabatu bude všechno stvoření uctívat Boha.“

Zachariáš 14:16-19

„Pak se stane, že všichni, kdo zůstanou ze všech národů, budou každoročně přicházet, aby uctívali Krále a slavili svátek stánků (Sukkot).“

Ezechiel 43:18-27 obsahuje podrobné pokyny pro zápalné oběti a oběti za hříchy v miléniálním chrámu.

Ezechiel 44:7, 9: „Žádný cizinec, neobřezaný na srdci i na těle, nesmí vstoupit do mé svatyně...“

Tyto verše se často používají jako argument pro všeobecný návrat k dodržování Tóry během budoucího tisíciletého království. Někteří tvrdí, že církev bude v nadcházejícím království dodržovat Mojžíšův zákon, a proto bychom tak měli činit i dnes. Tyto verše se však všechny týkají vykou-

¹⁷ „Hebrejský termín *šabbat* lze přeložit jako „odpočívat“ („a odpočinul si“), ale v podstatě znamená „přestat“. Nejedná se o odpočinek z vyčerpání; je to zastavení stvořitelské práce.“

{NET Bible}.

¹⁸ Více informací naleznete na:

https://focusonthekingdom.org/articles/sabbat_hbook.pdf

pených, ale smrtelných národů, které budou spravovány nesmrtelnými křesťany a Mesiášem. Tyto verše by neměly být používány k tvrzení, že církev by dnes měla praktikovat obřizku těla, svátky, zápalné oběti, stravovací zákony atd.

Pro církev je Mesiáš jednou provždy „naším beránkem pesach, který byl obětován“ (1 Kor 5:7; Heb 7); „v Mesiáši Ježíši totiž **obřizka ani neobřizka nic neznamenají**, ale pouze víra, která působí skrze lásku“ (Gal 5:6).

Matouš 5:17

Ježíš řekl: „Nepřišel jsem zrušit Zákon ani Proroky, ale **naplnit** je.“

Parafráze **Matouše 5:17** v New Living Translation pomáhá pochopit, co Ježíš myslel slovem „naplnit“: „Nechápejte špatně, proč jsem přišel. Nepřišel jsem zrušit Mojžíšův zákon ani spisy proroků. Ne, **přišel jsem naplnit jejich účel**.“

Jinými slovy, Ježíš byl poslán, aby reformoval Zákon Staré smlouvy Mojžíšovy tím, že ustanovil Zákon Nové smlouvy, o kterém hovořil Starý zákon a starověcí rabíni! Revidoval a rozšířil zákony Staré smlouvy týkající se smrtícího násilí, milování nepřátel atd. a vyžaduje ještě přísnější poslušnost. To signalizovalo posun směrem k definitivnímu nenásilí, které předpověděli proroci Starého zákona, například v **Izajášovi 2:4**:

„**PÁN** [ne USA ani žádný jiný národ!] bude zprostředkovávat mezi národy a řešit mezinárodní spory. Své meče přetaví na pluhy a své kopí na srpy. Národy již nebudou bojovat proti národům ani se připravovat na válku.“

A všimněte si, že král Šalomoun je „typ“ mesiášského krále v **1. Paralipomenon 22:9**, kde je popsán jako mírumilovný „muž pokoje“. To je v ostrém kontrastu s jeho otcem Davidem, který nemohl postavit Boží chrám, protože „prolil mnoho krve a vedl velké války“ (**1. Paralipomenon 22:8**).

Ježíš očekával, že jeho židovští posluchači, zejména jeho nejbližší spolupracovníci (Apoštolové), budou jeho učení uplatňovat v praxi již za jeho života – nejen po ukřižování. Ježíšovo učení však nebylo vždy plně pochopeno v době, kdy bylo vysloveno. Z tohoto důvodu Bůh později povolal 13. apoštola, Pavla, aby rozvedl Ježí-

šovo učení o židovském kalendáři (**Kol 2**), stravovacích zákonech (**Řím 14; 1 Kor 8** atd.) a fyzické obřizce (**Řím 2:25-29; Gal 5-6**).

Matouš 5:19

„Kdokoli poruší jedno z nejmenších **těchto přikázání** a učí tak jiné, bude v království Nebes nazván nejmenším, ale kdokoli je zachovává a učí tak jiné, bude v království Nebes nazván velkým.“

„Tato přikázání“ zde mohou odkazovat na nová učení, která Ježíš chystá předat, např. „Slyšeli jste, že bylo řečeno... ale **já vám říkám**“ (vv. **21, 27, 31, 33, 38, 43**). Ježíš v mnoha případech pouze neopakuje Mojžíšovy zákony, ale mění je. Například Bůh řekl: „oko za oko“ (**Lv 24:20**), ale Ježíš říká: „milujte své nepřátele“ (**Mt 5:38-39**). Později Ježíš ruší rozvodový list (**Mt 19:3-9**), který byl podle Mojžíšova zákona povolen (**Dt 24:1-4**).

Tento pohled je v souladu s Ježíšovým tvrzením, že přišel „naplnit“ (**5:17**) Zákon a proroky. Slovo „naplnit“ neznamená „opakovat“ nebo „dodržovat“ Zákon a proroky, ale „dát jim jejich plný význam“ (CEV, ERV). Jde o to, že Ježíš přišel, aby ustanovil svou vlastní Novou smlouvu „Zákon Mesiáše“ (**1 Kor 9:21; Gal 6:2**).

To také zapadá do Matoušova tématu Ježíše jako Mojžíše *redivivus*, tj. Mojžíše znovuzrozeného nebo nového Mojžíše. Mojžíš vystoupil na horu, aby přijal zákon Staré smlouvy; Ježíš vystoupil na horu, aby předal svůj zákon Nové smlouvy v Kázání na hoře. Mojžíš měl pět bloků učení, prvních pět knih Starého zákona; Matouš rozděluje Ježíšovo učení do pěti bloků, z nichž každý končí větou „když Ježíš dokončil všechna tato slova“.

Je naprosto nezbytné pochopit, že „tato přikázání“ pocházejí od Ježíše, a ne od Mojžíše. Jsou to zákony, které bychom měli dodržovat a učit, abychom „byli nazváni velkými v království Nebes“ (**Matouš 5:19**).

Matouš 23:3

„Dělejte, co vám [farizeové] říkají. Ale **ne** dělejte to, co oni dělají, protože oni **nedodržují** to, co kážou.“

Ježíšova slova by neměla být chápána jako obecná podpora dodržování Tóry. Namísto toho ve skutečnosti vede své posl-

chače k zákonu Nové smlouvy, který daleko přesahuje učení farizeů o Staré smlouvě. Ježíš dokonce pokračuje v odsuzování těchto učitelů a hrozí jim sedmi „bědy“. Takže zde, stejně jako jinde, Ježíš argumentuje proti jejich způsobu výuky Tóry a často jej opravuje!

Viděli jsme to v **Matoušovi 12:1-8**, kde Ježíš prohlásil své učedníky za „nevinné“, když „porušili sabat“, stejně jako král David, jeho přátelé a chrámoví kněží. Ježíš pak učinil další překvapivé prohlášení, když řekl, že je „větší než chrám“ a „pánem Sabatu“, tj. že mu byla dána autorita dodržovat Sabat nebo ne. Tuto autoritu nyní přiznává všem, kteří ho následují.

V **Matoušovi 15:11** Ježíš opravuje staré učení týkající se zákonů o jídle: „Není to, **co jíte, co vás činí nečistými**. Cokoli vychází z úst, pochází z vašeho srdce, a to je to, co činí člověka nečistým.“ Všimněte si paralelního popisu v **Markovi 7:19**: „Těmito slovy **Ježíš prohlásil všechny druhy jídla za čisté**.“

Vrátíme-li se k **Matoušovi 23:16-22**, najdeme Ježíše, jak kritizuje farizeje za skládání přísah/slibů, které byly nařízeny podle Mojžíšova zákona (**Num. 30**; srov. **Deut. 6:13**). Ježíš však tento zákon Staré smlouvy již zrušil v Kázání na hoře: „Ale já vám říkám: **Neskládejte žádné sliby!**“ (**Matouš 5:33-34**).

Tyto a mnoho dalších příkladů v evangeliích vysvětlují, proč Ježíš v **Matoušovi 23:34** říká:

„**Pošlu** vám proroky, muže moudré a **učitele**, některé z nich **zabijete** a ukřižujete, jiné budete **bičovat** ve svých **synagogách** a pronásledovat z města do města.“

Pokud Ježíš učí dodržování Tóry (jak někteří falešně argumentují na základě **Matouše 23:3**), proč by pak synagogy bičovaly a dokonce zabíjely učitele, které Ježíš posílá?

V Německu narozený židovský filozof a historik Gershom Scholem ve svém článku „The Holiness of Sin“ poukazuje na to, že:

„Jakmile bylo možné tvrdit, že [takzvané] odpadlictví Mesiáše nebylo v žádném případě přestoupením zákona, ale spíše naplněním Božího přikázání, „neboť v ce-

lém Izraeli je známo, že proroci mohou činit a přikazovat věci, které nejsou v souladu s Tórou a jejími zákony“, celá otázka další platnosti zákona [Mojžíšova] dospěla do kritické fáze.“¹⁹

Matouš 24:20

„Modlete se, abyste nemuseli utíkat v zimě nebo v den Sabatu.“

Tento verš není příkazem pro církevní praxi, ale pouze popisem místních židovských poměrů. Brány Jeruzaléma byly o Sabatu zavřené, což útěk značně ztěžovalo (Neh. 13:19). V Judsku prvního století bylo cestování o Sabatu omezeno (srov. Ex. 16:29; Sk. 1:12 odkazuje na „cestu v den Sabatu“). Ježíšovo varování by mělo být chápáno jako praktické, tj. útěk by byl obtížnější kvůli fyzickým podmínkám o Sabatu, stejně jako by byl obtížnější kvůli fyzickým podmínkám v zimě.

Později Pavel výslovně varoval před dodržováním židovského kalendáře, včetně týdenního sabatu (Kol 2,16-17).

Lukáš 4:16

Ježíš „vešel v den sabatu do synagogy, jak měl ve zvyku“.

Jak Ježíš, tak Pavel chodili tam, kde byli posluchači, kde měli příležitost učit – ať už to byli Řekové na Areopagu (Pavel) nebo Židé v místních synagogách. Ty byly ústředním bodem života židovské komunity, a tak Ježíš navštěvoval synagogy v den sabatu, aby se setkával s lidmi, nikoli aby podporoval sabatní zákony. Podobně i Pavlovo jednání bylo v souladu s jeho vlastním prohlášením o poslání: nejprve oslovit Židy (**Řím 1:16**). Z toho důvodu, kdykoli přišel do nového města, pravidelně navštěvoval synagogy, i když už pro něj zákon nebyl závazný.

Kromě toho výraz „jak měl ve zvyku“ znamená, že Ježíš podle tradice dodržoval zvyk chodit o sabatu do synagogy; to pravděpodobně vycházelo z jeho kulturního a sociálního vychování jako Žida v Nazaretu. Mohlo to odrážet spíše účast na společenském životě než náboženskou oddanost. To neznamená, že dodržoval sabat podle přísného židovského zákona nebo schvaloval jeho trvalou povinnost. Ježíšovy čin-

nosti v synagoze se soustředily na čtení a učení. V **Lukášovi 4:17-21** Ježíš prohlásil naplnění Izaiášova proroctví, textu, který zdůrazňuje jeho roli jako mesiášského učitele spíše než jeho dodržování sabatních předpisů.

Již jsme hovořili o velmi důležitém slovu „diplomacie“. Nezaměňujme však diplomacii Ježíše s dodržováním Tóry. Pavel i Ježíš byli oba zkušenými profesionály v „řízení mezinárodních vztahů“, tj. mezi Židy a pohany. Ježíš i Pavel učili v synagogách v den sabatu (**Skutky 13:14-16**). Navzdory tomu Ježíš objasnil: „Já pracuji každý den, stejně jako Bůh Otec“ (**Jan 5:17**), a Pavel výslovně učil proti dodržování sabatu (**Řím. 14:5, Kol. 2:16**).²⁰

Skutky 17:1-2

„Jako obvykle šel Pavel k Židům do synagogy a po tři sabaty jim vykládal z Písem.“

Stejně jako Ježíš, i Pavel chodil tam, kde mohl najít posluchače. A stejně jako Ježíš se soustředil na obrácení svých židovských krajanů. Pavel sám vysvětluje svou diplomatickou roli v **1. Korintským 9:19-22**.

Skutky 16:3

“Pavel obřezal Timotea **kvůli Židům v té oblasti**, protože všichni věděli, že jeho otec byl Řek.”

Všimněte si, proč Pavel nechal Timotea obřezat. Nebylo to proto, že Pavel učil obřizku, aby zůstal věrný Tóře. Spíše výslovně uvádí, že to udělal „**kvůli Židům v té oblasti**“!

Pavel se v **Galatským 5:11** ptá: „Kdybych stále kázal obřizku, proč bych byl stále pronásledován?“ Stejně jako píseň „If I Were a Rich Man“ (Kdybych byl bohatý) znamená, že zpěvák není bohatý, Pavel jasně naznačuje, že nekázal obřizku!

Když se Pavel vydal za apoštoly do Jeruzaléma, řekl, že „ani Titus, který byl se mnou, nebyl nucen podstoupit obřizku, ačkoli byl Řek“ (**Gal 2:3**). Apoštolové a starší souhlasili s Pavlem, že pohané by neměli být obřezáni ani dodržovat Mojžíšův zákon. Chápali, že obřizka patřila ke Staré smlouvě.

vě, nikoli k Nové smlouvě (srov. **Lukáš 16:16**). Apoštolové uznali, že pohané byli přijati na základě víry. Souhlasili s Pavlem, že pohané nemají být zotročeni Mojžíšovým zákonem. Jak se ptá jeruzalémská církev ve **Skutcích 15:10**: „Proč by někdo chtěl provokovat Boha tím, že by pohanům ukládal břemeno, které ani my, ani naši předkové nebyli schopni unést?“

V **Galatským 2:4-5** Pavel dále vysvětluje, že „tato záležitost vznikla proto, že se mezi nás vkradli někteří falešní bratři, aby špehovali svobodu, kterou máme v Kristu Ježíši, a aby nás učinili otroky. Ani na okamžik jsme jim neustoupili.“

Závěrem lze říci, že by bylo nelogické, ne-li pokrytecké, kdyby Pavel říkal jednu věc a pak dělal přesně opak, tj. odsuzoval obřizku těla a přitom v ní pokračoval!

Skutky 18:18

Pavel „si nechal oholit hlavu v Kenchrech, protože složil slib“.

Sliby (např. oholení hlavy) mohly být také z kulturních nebo osobních důvodů, nikoli výlučně kvůli dodržování Tóry. Poznámka ESV Study Bible ke **Skutkům 18:18** dodává, že „člověk by takový slib učinil, aby získal božské požehnání pro nějaký podnik nebo aby vyjádřil vděčnost“.

Ale i kdyby šlo o dodržování Tóry, v **1. Korintským 9:19-22** Pavel říká, že je ochoten být „vším pro všechny“, aby je získal pro Mesiáše. To zahrnovalo i chování podle Zákona, když byl mezi Židy. Jeho slib ve **Skutcích 18:18** mohl být strategickým diplomatickým krokem, jak získat některé Židy, spíše než známkou toho, že Pavel nadále dodržoval Tóru. Jinde Pavel učí, že je osvobozen od Zákona, ale rozhodl se dělat určité věci, aby neurazil Židy a usnadnil šíření evangelia (**Řím 6:14; Gal 5:1**). Kdyby Pavel zůstal pod Zákonem, bylo by to v rozporu s jeho učením, že Mesiáš je „konec Zákona“ (**Řím 10:4**). Jeho jednání ve **Skutcích 18:18** je tedy lepší chápat jako kontextovou flexibilitu než jako podřízení se Staré smlouvě.

Skutky 21:19-21

Řekli Pavlovi: „Vidíš, bratře, kolik tisíc

²⁰ Více viz

<https://Jesuskingdomgosoel.com/iesus-new-covenant/>

Židů uvěřilo a všichni horlivě dodržují Zákon. Dozvěděli se o tobě, že učíš všechny Židy žijící mezi pohany, aby odpadli od Mojžíše, a říkáš jim, aby neobřezávali své děti a nedodržovali zvyky.“

Všimněte si, že ještě ve 2. století n. l. Justin Mučedník uvádí, že židovští křesťané, kteří nadále dodržovali Tóru, neměli žádné problémy s pohanskými křesťany, kteří Tóru nedodržovali! Tento text není v rozporu s rozhodnutím jeruzalémského koncilu ve **Skutcích 15**, že pohané by neměli být obřezáváni a dodržovat Tóru.

Obvinění ve **Skutcích 21** se tedy týká toho, že Pavel odlákal Židy žijící mezi pohany od Mojžíšova zákona. A i když se zdá, že Pavel ve verších **23–26** pokračuje v dodržování Tóry (vysvětlím proč), židovské obvinění je přesto znovu vzneseno ve **Skutcích 24 a 25!**

Zdá se, že se zde děje něco podobného jako v případě samotného Ježíše, kdy Pavel volí diplomatický přístup, například když došlo na placení chrámové daně předepsané Tórou (**Mat 17:24-27**), Ježíš prohlásil své apoštoly a sebe za „syny“, tj. syny Božího království. Jako takoví jsou podle Ježíše „**osvobození**“ (v. 26) od tohoto zákona Starého zákona. Aby však „neurazil je [tj. Židy]“, řekl Ježíš svým apoštolům, aby chrámovou daň zaplatili.

Skutky 24:14-17

„Sloužím Bohu našich předků a věřím všemu, co je napsáno v Zákoně a Prorocích... Po několika letech jsem přišel, abych přinesl dary pro chudé svého národa a obětoval dary. Když jsem to dělal, našli mě v chrámu, rituálně očištěného, bez davy a bez rozruchu.“

Skutky 25:8

„Pavel ve své obhajobě řekl: ‚Neudělal jsem nic proti židovskému zákonu.‘²¹ proti chrámu nebo proti císaři.“

Skutky 28:17

„O tři dny později Pavel pozval místní židovské vůdce, aby za ním přišli. Když se shromáždili, řekl jim: ‚Bratři, ačkoli jsem neudělal nic proti našemu lidu ani zvykům

našich předků, byl jsem v Jeruzalémě vydán Římanům jako vězeň.“

Každé z těchto tvrzení je třeba číst ve světle **1. Korintským 9:19-22**. Tam Pavel výslovně říká: „**Nejsem pod Zákonem**“, tj. pod židovským Zákonem, ale pod Zákonem Mesiáše. Jako křesťanovi mu jeho nově nalezená svoboda v Mesiáši umožňuje „stát se vším pro všechny lidi“.

Ve Skutcích apoštolů Pavel hovoří jako diplomat nové smlouvy, podobně jako jeho Pán Mesiáš. Mezi Židy dodržuje židovské zvyky (např. skládá sliby, navštěvuje chrám a synagogy; srov. **Skutky 21:20–26**), aby se vyhnul zbytečnému pohoršení a zachoval si důvěryhodnost jako Žid kázající Židům. To je opět v dokonalém souladu s jeho strategií popsanou v **1. Korintským 9:20**, že se stane „jako Žid“, aby získal Židy.

Hebreům 4:9

„Zůstává tedy pro Boží lid sabatní odpočinek.“

Tento verš se netýká doslovného dne sabatu. Kontext ukazuje, že někteří Izraelité nedokázali vstoupit do slíbené země, která je obrazně popsána jako „odpočinek“ (viz **Ž 95:11**). Autor to používá jako varování pro nás: „Proto se bojme, aby někdo z vás, zatímco slib vstupu do Jeho odpočinku zůstává otevřený, o něj nepřišel.“ (**Heb. 4:1**). Dejte si pozor, abyste nezmeškali Boží konečný budoucí odpočinek v Království, jak se to stalo některým Izraelitům kvůli jejich nevěře (**Heb. 3:16-19**). Tento „sabatní odpočinek“ tedy není týdenní Sabat. To je dále objasněno použitím jedinečného řeckého slova *sabbatismos*, které se liší od slova *sabbaton* (používaného jinde pro týdenní Sabat). Pointa je, že zůstává budoucí, zvláštní čas odpočinku, tj. když Boží lid konečně vstoupí do Božího království na obnovené zemi. To také odráží lexikální definici *sabbatismos* jako „slavení sabatu, sabatový odpočinek, používaný **obrazně** pro **konečný odpočinek** Božího lidu“. (BDAG).

Opět platí, že tento verš by neměl být zneužíván k tvrzení, že církve má dodržovat sabat Staré smlouvy, protože smyslem je těšit se na slíbený odpočinek, který

²¹ Všimněte si, že Pavel odkazuje na „zákon Ži-

dů“, ale on sám podléhal zákonu Mesiáše (viz 1 Kor 9,19–22).

přinese budoucí věk jak židovským, tak pohanským křesťanům.

Kapitola 7: Další otázky

1. Dal Bůh Noemovi zákony týkající se jídla?

V Genesis 9:3 Bůh řekl Noemovi: „**Všechno, co se hýbe** a žije, bude vám za pokrm; jako jsem vám dal zelené rostliny, tak vám nyní dávám všechno.“

Někteří však tvrdí, že hebrejské slovo překládané jako „pohyblivá věc“ nebo „živá bytost“ odkazuje pouze na určité druhy zvířat. Opírají se o **Genesis 7:2**, kde Bůh rozlišuje mezi čistými a nečistými zvířaty: „Vezmi s sebou sedm párů každého druhu čistých zvířat ... dva páry každého druhu nečistých zvířat.“

Došli k závěru, že další páry čistých zvířat byly určeny k lidské spotřebě. Proto tvrdí, že židovské potravinové zákony předcházely vydání Zákona Mojžíšovi a že my křesťané musíme tyto potravinové zákony dodržovat. Je však tento výklad **Genesis 7:2** férový?

Ve svém komentáři ke Genesis (1997) hebrejský učenec Robert Alter vysvětluje, že rozlišení mezi zvířaty čistými a nečistými v **Genesis 7:2** se týká „vhodnosti pro obětní účely, nikoli pro konzumaci, jak je tomu v pozdějších stravovacích zákazech“. Dodává, že jiní židovští „exegeti zachovávají konzistenci tím, že navrhují, že když Bůh upozornil na rozlišení mezi čistými a nečistými zvířaty, musel přidat rozdíl v počtu, protože bylo potřeba obětovat více zvířat“.

Genesis 8:20 potvrzuje názor Dr. Altera: „Noe postavil Bohu oltář. Potom vzal z každého druhu čistých zvířat a čistých ptáků a obětoval na oltáři zápalné oběti.“

Hebrejské slovo pro „pohybující se věc“ (*remes*) v **Genesis 9:3** se používá obecně pro všechna živá zvířata, stejně jako v **Genesis 1:25, 28** atd. Dr. Ater vysvětluje:

„V **Genesis 9:3** musí slovo *remes* označovat všechny druhy zvířat, protože Noemova strava se jistě neomezovala pouze na plazy a hmyz. Zde se zdá, že původní slovo *romes* znamená „plazící se zvířata“, protože je v protikladu ke slovu „všechna zvířata“, zatímco slovo *remes* v následující

větě shrnuje předchozí výčet, který zahrnuje i ptáky.“

Dr. J.E. Smith ve svém komentáři ke Genesis také dochází k závěru, že slovo *remes* „naznačuje, že dosud neexistovala žádná omezení týkající se čistých a nečistých potravin. Omezení týkající se stravy byla zavedena jako znak Mojžíšovy smlouvy (**Lev. 11; Deut. 14:3-21**).“ S odkazem na větu „Všechno, co se hýbe a žije, vám bude za pokrm“ doplňuje kniha *Gill's Exposition of the Entire Bible* (Gillův výklad celé Bible):

„To znamená všechna zvířata, ptáci a ryby bez výjimky; neboť ačkoli v té době existoval rozdíl mezi čistými a nečistými tvory, pokud jde o oběti, neplatil tento rozdíl pro potravu; každé Boží stvoření bylo tehdy dobré, stejně jako je dobré dnes, a bylo ponecháno na rozumu a úsudku člověka, co použít, aby to bylo nejprospěšnější pro jeho zdraví a vyhovovalo jeho chuti:

A ačkoli později bylo mezi Židy podle levitského zákona učiněno rozlišení, které zakazovalo používání některých zvířat, oni sami říkají, že všechna nečistá zvířata budou v budoucím světě, v době Mesiáše, čistá, jako byla pro syny Noemovy, a jako důkaz toho odkazují na tento text; jedinou výjimkou v textu je, že musí jít o živá zvířata, která jsou ulovena a použita k jídlu; ne taková, která zemřou sama od sebe nebo jsou roztrhána divokými zvířaty, ale taková, která jsou ulovena živá a zabita správným způsobem.“

Ve skutečnosti Mojžíš v **Deuteronomiu 5:3** jasně uvádí, že „PÁN neuzavřel tuto smlouvu s našimi předky, ale s námi, se všemi, kteří dnes žijí.“ Jinými slovy, žádný z Božího vyvoleného lidu před Mojžíšem nebyl vázán smlouvou, která vyžadovala dodržování potravinových zákonů nebo týdenních, měsíčních a ročních svátků. To vše přišlo později, když byl zákon prostřednictvím Mojžíše dán konkrétně izraelskému národu.

Pokud jde o křesťanskou církev, apoštolové Pavel a Jakub varují před dodržováním „celého zákona“ Mojžíšova.:

„Znovu dosvědčuji každému, kdo přijímá obřízku, že je povinen dodržovat **celý zákon**. (Gal. 5:3).

„Kdo totiž zachovává **celý Zákon**, ale selže v jediném bodě, stává se vinen z celého. “ (Jakub 2:10).

Pod pojmem „celý zákon“ tito bývalí Židé dodržující Tóru neměli na mysli pouze Desatero přikázání (které představuje celý Zákon), ale všechna omezení a nařízení, která tento Zákon tvoří (tradičně jich je 613). To je „celý zákon“, kterému my křesťané nepodléháme.

2. Je neděle přeneseným sabatem?

Neděle je pro křesťanskou církev vhodným dnem pro setkávání z následujících pěti důvodů. Neříkám však, že bychom v neděli měli přestat pracovat, jako by se jednalo o sabat přesunutý ze soboty.

A. Ukřižování v pátek a vzkříšení v neděli

Všechna čtyři evangelia se shodují v tom, že Ježíš zemřel v pátek odpoledne, před začátkem sabatu při západu slunce:

„O **deváté hodině** [15] Ježíš hlasitě zvolal: ‚Eloi, Eloi, lama sabachthani?‘, což znamená: ‚Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil? ... Potom Ježíš hlasitě vykřikl a vydechl naposledy“ (Marek 15:34; srov. **Matouš 27:45, 46, 50**).

„To vše se stalo v pátek, v den příprav, den před sabatem.“ (Marek 15:42; srv. **Mat 27.62; Luk 23:54; Jan 19:31**).

A všechna čtyři evangelia zaznamenávají, že lidé našli prázdný hrob ráno „první den v týdnu“, tj. v neděli. (**Marek 16:1; Mat. 28:1; Luk 24:1, 21; Jan 20:1**).

B. Nedělní společenství

Podle **Skutků 20:7** raná církev slavila večeři Páně, tj. „lámala chléb“, „první den v týdnu“ (v neděli): „První den v týdnu jsme se sešli, abychom lámali chléb.“

Podle Pavlova pozdějšího napomenutí církvi ohledně večeře Páně v **1. Korintským 11:20-22** (NLT) to nebylo jen obyčejné domácí jídlo.:

„Když se scházíte, nemáte skutečný zájem o Pánovu večeři. Někteří z vás spěchají, aby se najedli, aniž by se podělili s ostatními. Výsledkem je, že někteří zůstá-

vají hladoví, zatímco jiní se opíjejí. Cože? Copak nemáte své vlastní domovy, kde můžete jíst a pít? Nebo snad opravdu chcete zneuctít Boží církev a zahanbit chudé?“

C. Nedělní sbírka

V **1. Korintským 16:1** Pavel říká: „Co se týče sbírky pro svaté, postupujte tak, jak jsem nařídil církvím v Galatii.“ Všimněte si, že nejde o lokální, izolovanou událost týkající se pouze jedné konkrétní církve.

Dále vysvětluje v **1. Korintským 16:2**:

„První den každého týdne ať každý z vás odloží a uloží, podle toho, jak se mu daří, aby se nemuselo sbírat, až přijdu.“

Všimněte si, že sbírka se koná v neděli.

The Dictionary of the Apostolic Church (Slovník apoštolské církve) uvádí:

„Je zcela přirozené usuzovat, že nedocházelo pouze k oddělování darů, ale také k týdennímu přispívání do místního fondu. To posiluje názor, že verš 2 mimoděk poskytuje důkaz o raných snahách o zavedení Pánova dne jako instituce, zejména ve spojení se Skutky 20:7. Kdy jindy by totiž mohly být příspěvky lidí lépe shromážděny pro apoštola než při jejich setkáních v tento zvláštní den uctívání?“ (Sv. 1, str. 707).

The New International Dictionary of New Testament Theology dodává:

„Někteří interpretovali slova *par eauto* („každý z vás“ v. 2) tak, že znamenají doma. Ale proč by se pak zmiňovalo, že to mají dělat v neděli, když to mohli stejně dobře dělat pravidelně doma v jiných dnech? Význam musí spíše být ten, že křesťané měli přinášet své dary do církve v neděli, protože to byl den, kdy se scházeli k uctívání (Skutky 20:7; Justin Mučedník zmiňuje tento zvyk ve své Apologii 1, 67. 6)“ (sv. 2, str. 329).

D. Historie

Dokument z prvního století našeho letopočtu známý jako *Didaché* říká::

„Každý Pánův den [srov. **Zj 1:10**] se shromažďujte, lámejte chléb a vzdávejte díky poté, co jste vyznali své hříchy, aby vaše oběť byla čistá“ (7.381).

Ve 2. století n. l. Justin Mučedník zaznamenal:

„V den zvaný neděle se všichni, kdo žijí ve městech nebo na venkově, scházejí na jednom místě. A pokud to čas dovolí, čtou se paměti apoštolů nebo spisy proroků... Poté je [eucharistie] rozdána všem a všichni se účastní [chleba a vína], nad nimiž byla vyslovena díkůvzdání. A část z toho je poslána diákonům, kteří jsou nepřítomní“ (1.186).

Ve 3. století napsal Klement Alexandrijský:

„Kristus vstal třetího dne, který připadl na první den týdnů sklizně, kdy zákon předepisoval, aby kněz obětoval snop. [Lev. 23:10-14]“ (2.581).

E. Neděle je „novým stvořením“

Slovo „neděle“ použil Justin Mučedník (1. *Apologie* 1.67) jako odkaz na první světlo nového stvoření: „Světlo světa vzešlo z noci hrobu prvního dne týdne.“

The Jewish Encyclopedia říká, že tento názor sahá až k starověkým rabínům, kteří zdůrazňovali výjimečnost neděle a tvrdili, že „deset královských korun zdobilo první den“ stvoření.

Již v 1. století n. l. se v Barnabášově epistole uvádí:

„Začnu osmým dnem, tedy začátkem nového světa. Z tohoto důvodu také slavíme osmý den s radostí, den, kdy Ježíš vstal z mrtvých.“ (1.147).

List uvádí, že křesťané v té době „byli nuceni bránit se obvinění z uctívání slunce“, protože se scházeli v neděli..

Ve své knize *Sunday or Sabbath: Which Should Christians Observe?* John Rice uvádí:

„Křesťané Nového zákona neměli stanovený den odpočinku, ale jako den uctívání používali první den v týdnu, nikoli sabbat. Sabbat, sobota, byl ve Starém zákoně určen pouze k fyzickému odpočinku, nikoli k uctívání. Je pravda, že katolická církev podpořila některé občanské zákony, které stanovily neděli jako den odpočinku. Katoličtí papežové a vládci se snažili občanskými zákony prosadit dodržování neděle, jako by to byl sabbat ze Starého zákona, čímž ji učinili legalistickou nebo ceremoniální. To je zcela odlišná záležitost od toho, když se začal používat první den jako den uctívání.“

3. Proč je slovo *sabaton* v množném čísle v Koloském 2:16?

Někteří tvrdí, že Pavel v **Koloském 2:16** nemluví o týdenním sabbatu, protože slovo se objevuje v množném čísle, *sabbaton*. David Pratte však vysvětluje, že většina překladů správně chápe množné číslo jako jednotné číslo a odkazuje na týdenní „sabat“ nebo „sabatní den“.

Vyjádření „svátek, novoluní nebo sabbaty“ jednotlivě označuje roční, měsíční a týdenní svátky Starého zákona. To je zřejmé, protože přesně stejný jazyk byl opakovaně používán ve Starém zákoně. Viz 1. Paralipomenon 23:31; 2. Paralipomenon 2:4; 8:13; 31:3; Nehemiáš 10:33; Ezechiel 45:17.

Někteří se dnes pokoušejí zavést sedmý den jako sabbat a soudí nás za to, že jej nedodržujeme, což je jasným porušením tohoto verše. Navzdory tomuto verši se pokoušejí ospravedlnit svůj názor tvrzením, že „sabbaty“ z Koloským 2:16 odkazují na výroční dny odpočinku, nikoli na sedmý den, týdenní sabbat. Výše uvedené důkazy však dokazují, že „sabbaty“ se zde musí vztahovat na sedmý den, protože je jasně odlišen od výročních svátků a uveden navíc k nim, stejně jako v paralelních pasážích Starého zákona.

Někteří se dále snaží argumentovat, že tento verš se nemůže vztahovat na sabbat sedmého dne, protože původní slovo je v množném čísle. Ale množné číslo tohoto slova se používá také v mnoha pasážích, kde se jasně vztahuje k sedmému dni. Patří sem následující pasáže, o kterých se sabbatáři shodují, že se vztahují k sedmému dni: Exodus 31:13; Lukáš 4:16; Skutky 13:14; 16:13. V Matoušovi 12:1-14 a Lukášovi 13:10-17 se jednotné a množné číslo používají zaměnitelně a jasně odkazují na sedmý den. Dále řecký překlad LXX v Desateru přikázání v Exodu 20:8 a Deuteronomiu 5:12 používá přesně stejný množný tvar jako v Koloském 2:16!

„Slovo použité zde pro „sabbat“ (*sabaton*) se v řeckém Novém zákoně vyskytuje 59krát (v jednotném nebo množném čísle). Může někdo uvést příklad, kdy by se nevztahovalo alespoň na sedmý den? (Všimněte si, že v listu Hebreům 4:9 je použito jiné řecké slovo, proto se často nepřekládá jako „sabbat“, ale jednoduše jako

„odpočinek“). Slovo „sabbat(y)“ se tedy často používá v množném čísle k označení sedmého dne, zřejmě s důrazem na skuteč-

nost, že tento den přicházel každý týden a měl být každý týden připomínán.²²

Kapitola 8: Doslov

Náročná otázka, kterou lze lidem položit, zní: Kde najdeme slova Nové smlouvy? Všichni víme, kde najdeme slova Staré smlouvy – v Mojžíšově zákoně, shrnutá v deseti přikázáních v **Exodu 20**. Ale když přijde na Novou smlouvu, jakoby jsme nějak zapomínali, že i ona musí sestávat ze slov.

Kde tedy najdeme slova Nové smlouvy? Odpověď najdeme ve slovech Ježíše, shrnutých v Evangeliiu království, a zejména v Kázání na hoře (**Matouš 5–7**).

Například jsme si všimli šesti „antitezí“, ve kterých Ježíš v Kázání na hoře překonal Mojžíše:

1. Vražda/nenávist: **Matouš 5:21-26**
2. Cizoložství/chtíč: **5:27-30**
3. Rozvod: **5:31-32**
4. Přísahey: **5:33-37**
5. Smrtící sebeobrana: **5:38-42**
6. Láska k nepřátelům: **5:43-48**

Viděli jsme, že evangelia jasně ukazují, že Ježíš učil a jednal podle slov Nové smlouvy, které Pavel později nazývá „zákonem Mesiáše“ (**Gal 6:2; 1 Kor 9:21**). Jedná se o jiný zákon než ten, který byl dán na

Sinaji skrze Mojžíše. Ježíš rozhodně neopakoval Mojžíše!

Stejně jako na začátku této knihy znovu zdůrazňuji, že Ježíš rozhodně nebyl hříšník. Stejně jako kněží, kteří „porušují sobotu a jsou neviní“ (**Matouš 12:5**), byl i Ježíš sám naprosto nevinným, bezhříšným Božím Beránkem.

Nová smlouva začala platit Ježíšovým působením a byla oficiálně ratifikována, respektive zpečetěna na kříži. Ježíš o tom svědčí, když novou smlouvu nazývá „smlouvou potvrzenou mou krví“ (**Lukáš 22:20, NLT**). Ratifikace je jako podpis na dokumentu a ovšem nikdo by nepodepsal prázdný dokument, smlouvu bez slov!

Tvrzení, že Nová smlouva začala až na kříži, naznačuje, že Ježíš nepropraktikoval to, co kázal. Ježíš je však prostředníkem Nové smlouvy (**Heb 9:15; 12:24**) a jeho následovníci, včetně apoštola Pavla, se stali služebníky téže Nové smlouvy (**2 Kor 3:6**).

Pavel napsal: „Napodobujte mě, jako já napodobuji Mesiáše“ (**1 Kor 11:1**), protože věděl, že Ježíš sám praktikoval to, co kázal. Ať tak činíme i my všichni jako praví a věrní následovníci našeho Mesiáše.

Příloha 1

Ježíšova víra

Greg Deuble

Nevyzývá nás Nový zákon, abychom měli víru v Ježíše?

Odpověď zní ano. Písmo nás ovšem nabádá, abychom věřili v Ježíše. Snad nejznámější biblický verš všech dob (**Jan 3:16**) říká, že „každý, kdo v něj věří, bude mít věčný život“, že? To je pravda.

Jsme skutečně povzbuzováni, abychom přijali Ježíšova slova, spočinuli v jeho dokončeném díle na kříži, doufali v jeho evangelium, spoléhali se na jeho vítězství nad smrtí, spočinuli v jeho osvědčeném chara-

keru a čekali na jeho slavný návrat, který dovrší naši spásu. Ježíš Kristus je skutečně tím pravým předmětem naší důvěry.

Chci však ukázat, že to je jen část celé záležitosti. Existuje totiž mnoho textů Nového zákona, které nás také vyzývají, abychom žili podle „Ježíšovy víry“, tedy abychom uplatňovali stejnou víru, podle které žil sám Ježíš.

Texty, které se obvykle překládají jako „víra v Ježíše“, zahrnují:

²² David Pratte, *Commentary on Ephesians*,

Philippians, and Colossians, 2019, p. 337-338.

• “Boží spravedlnost [je] skrze víru v Ježíše Krista pro všechny, kteří věří.” (**Řím. 3:22**).

• “Že On je spravedlivý a ospravedlňuje toho, kdo má víru v Ježíše.” (**Řím. 3:26**).

• “Vědomi si toho, že člověk není ospravedlněn skutky Zákona, ale vírou v Ježíše Krista, i my jsme uvěřili v Ježíše Krista, abychom byli ospravedlněni vírou v Krista.” (**Gal. 2:16**).

• “Byl jsem ukřižován s Kristem; a již nežiji já, ale Kristus žije ve mně; a život, který nyní žiji v těle, žiji vírou v Božího Syna, který za mě zemřel.” (**Gal. 2:20**).

• “A abych byl nalezen v Něm, nemaje vlastní spravedlnost, která pochází ze Zákona, ale tu, která je skrze víru v Krista, spravedlnost, která pochází od Boha na základě víry.” (**Fil. 3:9**).²³

Většina čtenářů Bible si však neuvědomuje, že řecká gramatika v těchto verších doslovně zní „skrze Ježíšovu víru“.²⁴ Ale naši čtenáři Bible krále Jakuba, kteří mají tyto verše uloženy ve své paměti, to již tuší (i když nechtou řecky), protože **Římanům 3:22** a **Galatským 2:16, 20** zní:

“Boží spravedlnost (která) je podle víry Ježíše Krista pro všechny a na všechny, kteří věří..”

“Vědom si toho, že člověk není ospravedlněn skutky zákona, ale vírou Ježíše Krista... a život, který nyní žiji v těle, žiji vírou Božího Syna.”

Musí se říci, že z původního řeckého textu je přípustný obojí překlad. Musíme se tedy nyní zeptat, zda existuje způsob, jak se rozhodnout pro jeden nebo druhý překlad, nebo zda je nejlepší nechat tuto otázku otevřenou, protože na tom vlastně nezáleží?

Porovnejme nyní jazykovou strukturu výrazu „víra Ježíše“ se zcela stejnou konstrukcí – „víra Abrahama“ v **Římanům 4:16**:

“Z tohoto důvodu je to vírou, aby to bylo v souladu s milostí, aby slib byl jistý pro

všechny potomky, nejen pro ty, kteří jsou ze Zákona, ale také pro ty, kteří jsou z víry Abrahama, který je otcem nás všech..”

Zde není pochyb o tom, že genitiv musí být chápán ve smyslu „víra Abrahama“, protože nikdo ani na okamžik neuvažuje, že bychom měli „věřit v Abrahama“! Písmo říká: „Abraham uvěřil Bohu a to mu bylo počítáno za spravedlnost“ (**Řím 4:3**). Abraham je skvělým příkladem toho, co znamená žít vírou. Všichni, kdo následují Abrahama – příklad víry, jsou jeho dětmi.

Skutečnými potomky Abrahama jsou tedy ti, kteří kráčí v „Abrahamově víře“. Jinými slovy, každý – ať už Žid nebo pohan – bude v Božích očích považován za správného, pokud přijme Boží slovo tak jako Abraham a zaváže se k Božím slibům v Kristu. Skutečný potomek Abrahama projevuje stejnou víru, jakou měl Abraham. (**Gal. 3:29**).

A teď přichází zlomový moment. Písmo také říká, že sám Ježíš chodil ve víře Abrahama!

Jak by tomu mohlo být jinak? Pokud měl být Ježíš považován za potomka (doslova „semeno“) a výhonek Abrahama – nejen podle těla, ale také podle ducha slibu (**Gal 3:14**) – pak i on musel mít „víru Abrahama“.

Písmo říká, že Abraham byl ospravedlněn vírou, tj. považován za správného před Bohem. Stejným způsobem byl Ježíš považován za správného kvůli své důvěře v Boží slovo, že je konečným „mesiášským semenem“ Abrahama. Ježíš uplatnil mesiášské sliby, které Bůh dal Abrahamovi, na sebe, a tím projev il stejnou víru v Boha, jakou měl Abraham!

Ježíš tím vyjadřoval svou naprostou důvěru v Boží slovo, které mu bylo dáno skrze Abrahama. Stejně jako Abraham se upnul na Boží slib, že bude otcem mnoha národů, tak i Ježíš se upnul na Boží slib, že on sám je dlouho očekávaný Abrahamův Mesiáš a že Bůh mu dá „národy“ – nesčetnou rodinu věřících, kteří zdědí slíbené Království (viz **Ž 2:8**). A stejně jako Abraham

še Krista“, čímž redakčně uznává doslovný řecký text.

²⁴ Otázkou je, zda řecký genitiv je objektivní genitiv, který se překládá jako „víra v“, nebo subjektivní genitiv, který se překládá jako „víra [koho]“.

²³ Tyto verše jsou z NASB, ale NIV, RSV, NKJV, RV a všechny hlavní anglické překlady (kromě KJV) se řídí touto konstrukcí a vedou nás k tomu, abychom měli víru v Ježíše jako předmět naší důvěry. ESV zní „víra v Ježíše“, ale v poznámkách pod čarou má „Nebo skrze víru Ježí-

věřil Bohu „proti vši naději“, tak i Ježíš, navzdory všem protichůdným důkazům, věřil, že Bůh zvrátí odmítnutí světem tím, že ho vzkřísí z mrtvých a dosadí ho na trůn po pravici Vznešeného na výsostech.

Výraz „víra Ježíše“ nás upozorňuje na skutečnost, že Ježíš se Bohu zalíbil stejnou kvalitou víry, jakou měl Abraham. Na jedné straně křesťané nemají problém pochopit, že Abraham byl „považován za spravedlivého“, protože uvěřil Božímu slibu, který mu dal; na druhé straně však křesťané mají potíže pochopit, že Bůh ospravedlnil Ježíše právě proto, že Ježíš uvěřil Božímu slibu,

Aby splnil své poslání, Ježíš věděl, že musí sám věřit tomu, co mu Bůh slíbil! Byla to tedy Ježíšova víra v Boží sliby, které se ho týkaly, co ho provázelo každou zkouškou a pokušením na cestě ke Kalvárii. Protože Ježíš vložil svou víru do slov svého Otce, Bůh dosvědčil „víru Ježíše“ tím, že ho vzkřísil z mrtvých.

Tímto způsobem ti, kdo jsou „z víry Ježíše“, vědí, že Boží sliby „v Kristu“ zaručují stejnou odměnu – oprávnění vírou s odměnou „nezahynout, ale mít věčný život“.

Ježíš zemřel s žalmem o Království na rtech! Jeho víra byla triumfální až do konce. Všimněte si, že poslední slova žalmisty jsou: „On to vykonal.“ Nový zákon však svědčí o tom, že Ježíš to vyjádřil slovy: „Je dokonáno!“

Proti všem pokusům člověka a démona zničit „víru Ježíše“ se drží slova proroctví. Bude oslaven, to znamená oprávněn vírou! Má víru v Boží slovo až do samého konce.

Protože Ježíšova víra nezklamala, jsme ospravedlněni jeho věrností! On prohlašuje:

„Neboť království patří BOHU a On vládne nad národy... Bude oznámeno lidu, který se ještě nenarodil, že to **vykonal [dokončil].**“ (Ž. 22:28, 31).

Takže, žil Ježíš opravdu vírou? Co vy na to? Ano? Ne? No, možná?

Ó, přátelé moji, jak úžasná je „víra Ježíše“! Navzdory strašlivým překážkám a velmi reálné možnosti neúspěchu se Ježíš držel slova svého Otce Boha i v prokleté temnotě. Jeho vírou jsme ospravedlněni..

Naším povoláním a výsadou je kráčet ve víře Ježíše, věřit ve stejný slib Božího království z evangelia, kterému věřil, který učil a žil a za který zemřel sám Ježíš. Je na nás, abychom měli jak víru v Ježíše – spočívající v tom, co Bůh svou milostí vykonal v něm a skrze něj pro naši spásu –, tak i „Ježíšovu víru“, následující jeho příklad víry v Boží neomylné slovo.

„Véra Ježíše“! Pane Ježíši, ty jsi „původcem a dokonavatelem naší víry“. Jsi skutečně hrdinou naší víry. Dej nám dnes sílu kráčet ve tvé víře.

Příloha 2

Mojžíšův zákon

Matt Sacra

Je smutné, jak často dnes lidé odmítají slova Ježíše, Nový zákon a celou Bibli samotnou. Někteří z nás si všimli nedávného trendu mezi těmi, kteří uvěřili v jednoho Boha, Otce našeho pána a spasitele Ježíše Mesiáše. Toto odmítání pochází od těch, kteří se staví proti používání výrazu „Mojžíšův zákon“ nebo „Zákon Mojžíše“ a tvrdí, že by se měl nazývat pouze „Zákon Boží“.

Ačkoli je pravda, že existuje pouze jeden Zákodárce (**Jakub 4:12**), srdce těchto lidí jsou podobná srdcím farizeů z Ježíšových časů. Vkládají svou víru a důvěru v zastaralou smlouvu (**Heb. 7:11-12,18-19, 8:13, 9:9-10**) a přehlížejí Novou smlouvu. Z toho důvodu pokračují v díle farizeů tím, že nám všem ukládají těžká jha otroctví,

která sami nemohou unést (**Matouš 23:4, Skutky 15:10**). Bohužel nemají žádný problém podrobit vyznávající křesťany Mojžíšovu zákonu, zatímco odmítají zákon Mesiáše v Nové smlouvě.

Ve skutečnosti se mnozí z těch, kterým se nelíbí výraz „Mojžíšův zákon“, řadí sami sebe i celé křesťanství pod Starou smlouvu. Často říkají věci jako: „Nesnáším, když se tomu říká ‚Mojžíšův zákon‘, protože je to Boží zákon“ nebo „Přestaňte tomu říkat ‚Mojžíšův zákon‘! Je to Boží zákon, ne Mojžíšův zákon!“ Ale je to racionální? A co je ještě důležitější, je takové tvrzení biblické? Jaký duch stojí za těmi, kdo takto mluví?

Je to rozumné?

Víme, že to byl Bůh, kdo Abrahamovi v **Genesis 17** přikázal obřizku. Nicméně Ježíš v **Janovi 7:22** říká: „Mojžíš vám dal obřizku.“ Poté následuje komentář Ježíše nebo Jana: „ne že by to bylo od Mojžíše, ale od otců“, což odkazuje na patriarchy – Abrahama, Izáka a Jákoba. Koneckonců, tito tři a Mojžíš byli prostředníky, které Bůh použil k předání svých pravd a přikázání.

Jan předvádí tento koncept zprostředkování v **Janovi 4:1-2**: „Ježíš získával a křtil více učedníků než Jan – ačkoli ve skutečnosti to nebyl Ježíš, kdo křtil, ale jeho učedníci.“

Působení zástupce vidíme také u římského setníka v **Lukášovi 7:6**. Poslal k Ježíši „přátele“, kteří za něj promluvili: „Nejsem hoden, abys vstoupil pod mou střechu.“ **Matouš 8:5-8** zaznamenává stejnou událost jako „setník k němu přišel“ a „setník odpověděl“. Ať už to byl samotný setník nebo jeho přátelé, výsledek je stejný – slova vzešla od setníka. Ve skutečnosti krátce předtím Ježíš sám řekl uzdravenému malomocnému, aby „předložil oběť, kterou přikázal Mojžíš“.

Ve světle těchto příkladů se zdá být zcela nerozumné hledat drobné rozdíly a odmítat výraz „Mojžíšův zákon“, protože Sinajská smlouva pochází od Boha skrze Mojžíše. Ti, kterým vadí, když porovnáváme „Mojžíšův zákon“ s „Mesiášovým zákonem“ (**1 Kor 9:21**; **Gal 6:2**) se iracionálně pokoušejí povýšit Mojžíšův zákon na vyšší úroveň a snaží se opravovat nebo kontrolovat naše slova. Chtějí, abychom buď přestali používat výrazy „zákon Mesiáše“ a „Mojžíšův zákon“, nebo je zcela nahradili výrazem „Boží zákon“ (jako vyvýšeným termínem pro Mojžíšův zákon).

Je to biblické?

Ačkoli Starý zákon občas odkazuje na „Mojžíšův zákon“ jako na „Boží zákon“ (nebo „Pánův/JHVH“ zákon) (**Joz 24:26**, srov. **Ezd 7:6, 10**), zaznamenává také 14 výskytů výrazu „Mojžíšův zákon“ (hebrejsky *torah mosheh*). Jozue ji zmiňuje třikrát (**Joz 8:31, 32; 23:6**). Autoři knih Královských a Paralipomenon ji zmiňují pětkrát (**1 Kr 2:3; 2 Kr 14:6; 23:25; 2 Par 23:18; 30:16**). Ezdráš tento výraz používá dvakrát (**Ezdráš 3:2, 7:6**) a Nehemiáš jednou (**Nehemiáš 8:1**). Daniel nemá žádný problém použít vý-

raz „Mojžíšův Zákon“ dvakrát (**Dan. 9:11, 13**) a sám Bůh říká v **Malachiášovi 4:4** těm, kteří žijí podle Staré smlouvy: „Pamatujte na **Zákon Mojžíše**, mého služebníka, na ustanovení a nařízení, která jsem mu dal na Hoře pro celý Izrael.“

Pokud sám Bůh nazval tento zákon „Mojžíšovým zákonem“, neodvažujeme se opravovat nikoho jiného, kdo tento výraz používá! Všimněte si také Božího tvrzení v **Malachiášovi 4:4**, že tento zákon byl „pro celý Izrael“ – bez zmínky o jiných národech..

To by mělo stačit k tomu, abychom se přesvědčili, že není nic špatného na tom, nazývat Mojžíšův zákon „Mojžíšovým zákonem“, ale pojďme se rychle podívat, jak se stejný výraz (v řečtině *nomos Mouseos*) vyskytuje v Novém zákoně. **Lukáš 2:22** je první zmínka v evangeliu. Lukáš i Jan dokonce zaznamenávají, že Ježíš tento výraz použil. V **Lukášovi 24:44** Ježíš připomíná svým učedníkům, že „všechno, co je o mně napsáno v **Mojžíšově zákoně**, u proroků a v Písmech, musí být splněno“. Ježíš také používá tento výraz v **Janovi 7:23**: „Jestliže někdo přijme obřizku v sobotu, aby nebyl porušen **Mojžíšův zákon**...“ To opět dokazuje, že neměl žádný problém nazývat jej takto. Ani Ježíš, ani jeho učedníci netrvají na tom, aby jej nazývali „Božím zákonem“ místo „Mojžíšovým zákonem“.

Pavel ve **Skutcích 13:39** říká svým posluchačům v synagoze, že mohou „být ospravedlněni ze všeho, z čeho jste nemohli být ospravedlněni skrze **Mojžíšův zákon**“. Zvláštní je, že ve **Skutcích 15:5** ani někteří farizeové, kteří nesprávně trvali na tom, aby noví pohanští konvertité byli obřezáni a „dodržovali Mojžíšův zákon“, nepovažovali tuto frázi za příliš „poniženou“ pro Boží zákon Staré smlouvy. Lukáš uzavírá knihu Skutků tím, že Pavel přesvědčuje své posluchače o Božím království a o Ježíši „z Mojžíšova zákona i z proroků“ (**Skutky 28:23**). Nakonec jej Pavel nazývá „Mojžíšovým zákonem“ v **1. Korintským 9:9**.

Autor listu Hebreům porovnává trest pro ty, kteří dříve „ignorovali Mojžíšův zákon“, s horším trestem pro ty, kteří pošlapávají Syna Božího a považují krev smlouvy za nečistou (**Heb 10:28–29**). Autor listu Hebreům tedy nejenže používá výraz, který někteří považují za nesprávný, ale také výslovně povyšuje Kristovu krev a Novou smlouvu nad Mojžíšův zákon

Jakého ducha jsou?

Někteří možná stále hledají odpovědi na tyto otázky, zatímco jiní se snadno nechají ovlivnit těmi, kteří hlásají, že všechny Mojžíšovy zákony jsou otázkou spásy nebo poslušnosti. Jiní zase odmítají racionální a biblické použití tohoto výrazu, protože jsou antikristové. Ne, nemám na mysli postavu antikrista z konce časů, ale spíše ty, kteří tak nenávidí Kristův zákon, že jej jednoduše spojují s Mojžíšovým zákonem nebo jej zcela odmítají. Chtějí, aby Mojžíšův zákon byl jediným Božím zákonem, a nevidí, že Boží zákon je nyní zákonem Mesiáše (**1 Kor 9:21**) v Nové smlouvě.

Eliáš povolal oheň z nebe, aby pohltil lidi ve Staré smlouvě (**2. Královská 1:10**). Mesiáš, který kázal Novou smlouvu, však své učedníky za takové ohnivé smýšlení pokáral. Jak zaznamenávají některé rukopisy, řekl: „Nevíte, jakého jste ducha?“ (**Lukáš 9:55**). Ježíš přišel zachránit životy, ne je zničit. Jeho cílem bylo naplnit Mojžíšův zákon (**Matouš 5:17**), dát mu plný význam, ne jen ho opakovat. Podle Ježíše právě to udělal: naplnil ho, jak vysvětlil svým učedníkům v **Lukášovi 24:44**.

V jakém duchu tedy jednáme, když trváme na zákazu fráze, která se v Písmu vyskytuje 22krát? (Ve Starém zákoně se objevuje 14krát – jednou od samotného Boha; a 8krát v Novém zákoně – dvakrát od samotného Ježíše.) Opravili bychom autory níže uvedených veršů? Opravili bychom Ježíše nebo Boha? Pokud ne, proč by někdo opravoval ty z nás, kteří kážou Novou smlouvu a nazývají Starou smlouvu jedním z jejích biblických, racionálních a správných názvů: „Mojžíšův zákon“?

- **Jozue 8:31,32; 23:6**
- **1 Královská 2:3;**
- **2 Královská 14:6; 23:25**
- **2 Paralipomenon 23:18; 30:16**
- **Ezdráš 3:2; 7:6**
- **Nehemiáš 8:1**
- **Daniel 9:11,13**
- **Malachiáš 4:4** (Bůh Sám)
- **Lukáš 2:22; 24:44** (Ježíš sám)
- **Jan 7:23** (Ježíš sám)
- **Skutky 13:39; 15:5; 28:23**
- **1 Korintským 9:9**
- **Hebreům 10:28**

Rejstřík textů Písma

Genesis	Leviticus	22:22 4	7:6 28, 29
1:25, 28 22	11 33	24:1-4 18	Nehemiáš
2:3 17	16:29 4, 5	Jozue	8:1 28, 29
7:2 22	23:10-14 24	8:31,32 28, 29	10:33 24
8:20 22	24:7 12	23:6 28	13:19 7, 19
9:3 22	24:20 18	24:26 28	Žalmy
14 13	Numeri	1 Královská	2 3
17 28	5:1-4 4	2:3 28, 29	2:8 27
25:29-34 10	10:10 12	2 Královská	22:28, 31 27
49:10 3	15:32-36 8	1:10 29	60:7 5
Exodus	29:7-11 4	14:6 28, 29	95:11 31
12:14 11	30 19	23:25 28, 29	110:3,4(109LXX) 13
16:22-30 7	Deuteronomium	1 Paralipomenon	Přísloví
16:29 19	5:3 17, 22	22:8, 9 18	17:17 2
20:8 24	5:12 24	23:31 24	Kazatel
20:8-11 7, 17	5:15 17	2 Paralipomenon	4:9-10 2
20:12 6	5:16 8	2:4 24	Izaiáš
21:10 4	6:13 19	8:13 24	2:4 18
22:2 9	7:16 9	23:18 28, 29	56:6-7 8
24:3-8 4	14:3-21 22	30:16 28, 29	66:22 17
24:8 11	18:15-19 8	31:3 24	Jeremiáš
30:13-16 4	20 9	Ezdráš	17:22,24 7
31:12-17 8, 34	21:15-17 4	3:2 28, 29	31 8

31:31	11	16:1	23	21:19-21.....	6, 21	5:11	20
Ezechiel		Lukáš		21:20-26	14, 21	5:16-25	15
20:10-12.....	17	1:35	13	21:25	14	6:2 ...3, 15, 18, 25, 28	
36:24-30	3	2:22	28, 29	24:14-17.....	21	6:16	8
43:18-27	17	4:16	19, 24	25:8	7, 21	Efezským	
44:7, 9	17	4:17-21	20	28:17	21	2:10	16
45:17	24	5:12-26	5	28:23	2, 28, 29	2:14-16	16
Daniel		5:27-34	5	28:30-31	2	Filipským	
9:11, 13	28, 29	5:30-32	9	Římanům		2:12	16
Zachariáš		5:36-39	5	1:16	19	3:2	6
8:19	5	6:1-11	5	2:25-29	18	3:4-9	15
14	3	6:9	7	3:20	16	3:9	26
14:16	17	7:6	28	3:22	26	Kolosským	
Malachiáš		8:43-48	4	3:26	26	2:16	19, 20, 24
3	5	13:10-17	24	3:28	16	3:10-11	16
4:4	28, 29	13:24	16	4:3	26	1 Timoteovi	
Matouš		13:28-29.....	9	4:16	26	6:3	2
5	1, 3	14:26	6	6:14	15	Titovi	
5-7	25	15:12	14	9-11	3-5	3:13	9
5:17	18, 29	16:16	4, 20	10:4	20	Hebreům	
5:19	5, 18	22:7,8, 19.....	12	13:1-7	9, 10	2:3	2
5:21-26	25	22:19	11	1 Korintským		3:3	3, 8
5:33-34	19	22:20 ... 4, 5, 12, 25		5:7	12, 18	3:16-19	21
5:38-39	18	22:29	4	6:2	2	4:1	21
5:38-44.....	3, 9, 25	23:54	23	8	18	4:9	21
8:4	6	24:1	23	9:9	28, 29	7:11-17.....	12, 13
8:5-8	28	24:21	23	9:19-22	20, 21	7:17-22	13, 27
9:14-17	4	24:44	28, 29	9:20-21 ... 15, 21, 25		8:6	4, 13
12:1-8	7, 19	Jan		9:21... 3, 7, 18, 28, 29		8:13	14, 27
12:1-14	24	1:17	5, 11	10:15-17	16	9:9-10	27
12:5	4, 5, 25	3:16	25	11:1	25	9:11	13
12:8	7	4:1	28	11:20-22	23	9:15	4, 25
15:1-6	6	5:17	4, 8, 19	11:25	11	9:16, 17	13, 14
15:11	9, 19	5:30	6	12:13	15	9:18-21	5
17:24-27.....	4, 6, 21	7:22	28	16:1	23	9:22	5
19:3-9	4, 18	7:23	28, 29	16:2	23	10:28-29	28, 29
22:35-40	3	8:46	3	2 Korintským		12:24	4, 25
23:3.....	6, 18-19, 27	9:14	9	3:3	15	Jakub	
23:16-22	19	9:16	8	3:6	16, 25	2:10	23
23:34	19	9:28	8	3:7-11	15	2:18-26	17
24:20	19	19:31	23	3:14-15	14	4:12	27
24:35	5	20:1	23	3:18	15	1 Petr	
26:28	4, 12	Skutky		Galatským		2:5-10	8
26:52	9	1:12	19	2:1-5	6	2:22	3
27:45	23	13:14	24	2:3-5	20	2 Jan	
27:62	23	13:14-16	19	2:16	16, 26	9	2
28:1	23	13:39	28, 29	2:20	26	Zjevení	
Marek		14:22	2	3:2, 5	16	1:2	7
1:1, 14, 15	2	15:1	14	3:10	16	1:9	7
1:44	3	15:5	28, 29	3:14	26	1:10	23
2:18-22	4, 5	15:10	14, 27	3:23-25	15	5:9	8
2:27-28	8	15:28-29	14	3:28	8	5:10	8
5:39-41	4	16:3	6, 20	3:29	26	12:17	7
7:14-19	4, 9, 19	17:1-2	20	5:1	20	14:12	7
14:3	4	18:18.....	20	5:1-6	14-15, 18	19:10	7
14:24	4	19:8	2	5:2, 4	6	20:4	7
15:34	23	20:7	23	5:3	23		
15:42	23	20:24-25	2	5:6	18		